

Noora Kumpulainen
Kulttuurituottajan ammatinkuvaa kartoittamassa

Opinnäytetyö
Syksy 2009
Kulttuurialan yksikkö
Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Sosiokulttuurisentyön suuntautumisvaihtoehto

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurialan yksikkö

Koulutusohjelma: Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Noora Kumpulainen

Työn nimi: Kulttuurituottajan ammatinkuvaa kartoittamassa

Ohjaaja: Arto Juurakko, Olli-Pekka Ahtiainen

Vuosi: 2009

Sivumäärä: 54

Liitteiden lukumäärä:

Tämä opinnäytetyö on selvitystyö kulttuurituottajan ammatista sekä ammatillisen pätevyyden rajoista. Kulttuurituottajan ammatin synty ja siihen johtaneet perusteet käydään läpi sekä tutustutaan kulttuurituottajia edeltäneeseen ammattikuntaan kulttuurin kentällä. Tämä opinnäytetyö tuo ilmi mitä on kulttuurin tuottaminen, tuottajan työ ja mistä kulttuurintuotanto sai alkunsa. Työssä tutustutaan Suomessa oleviin kulttuurituotannon koulutuksiin, sekä tarkastellaan eri koulutusohjelmien antamia määrityksiä kulttuurituottajien työnkuvasta. Selvitystyötä varten toteutettiin kysely kolmelle eri ammattikorkeakoulussa opiskelleelle kulttuurituottajalle. Kyselyjen avulla hahmotettiin kulttuurituottajien havaintoja koulutuksen vastaavuudesta omaan ammattiin kulttuurituottajana sekä tämänhetkisiin työtehtäviin ammatissaan. Opinnäytetyössä käsitellään kulttuurituottajan työn rajapintoja, mitä ne ovat, kuinka ne käytännössä toteutuvat sekä millainen merkitys rajapinnoilla kaiken kaikkiaan on. Opinnäytetyöni loppupohdinnassa vertaan omia havaintojani kulttuurituottajan ammattia virallisesti tutkineen Katri Halosen antaneisiin vastauksiin käymässäme keskustelussa.

Asiasanat: kulttuurin tuottaminen, tuottaminen, kulttuurituottaja, rajapinnat

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Seinäjoki University of applied sciences
Degree programme: Cultural Management
Specialisation: Sociocultural work

Author/s: Noora Kumpulainen

Title of thesis: Examining the profession of culture producers

Supervisor(s): Arto Juurakko, Olli-Pekka Ahtiainen

Year: 2009

Number of pages: 54

Number of appendices:

The present thesis is a survey that processes the profession of a culture producer and its limits. The origin and the essentials of culture producing as a career are reviewed. Also the craft prior to the culture producer's in the field of culture is also explored. In this thesis the meaning of culture producing, the work of a producer and the genesis of culture producing are revealed. Also the education of culture production in Finland and the definitions given by different study programmes are being discussed in the thesis. The survey was achieved by executing an inquiry for three culture producers who had studied in the University of Applied Sciences. The culture producers' observations of the equivalence of their education and the profession itself were perceived with the aid of the inquiries. Current assignments in their occupation were also concerned. The interfaces of culture production, their depictions, implementations and significance were processed. In the compendium of this thesis my own perceptions were compared with the answers that surfaced during a discussion with Katri Halonen, who has studied the profession of culture producers in debt.

Keywords: culture, culture producer, producing, interface

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	5
2 KULTTUURI TYÖKENTTÄNÄ.....	7
2.1 Kulttuurin määritelmä.....	8
2.2 Kulttuurityön historiaa.....	9
2.2 Kulttuurituotanto ja sen lähtökohdat.....	12
3 AMMATTINA KULTTUURITUOTTAJA.....	14
3.1 Mikä on kulttuurituottaja?.....	14
3.2 Kulttuurituottajakoulutukseen johtaneet perusteet.....	17
3.3 Tuottajan rooli kulttuurin kentällä.....	20
3.4 Kulttuurituottajan työ eri sektoreilla.....	21
3.5 Tuottajatyypit.....	22
4 KULTTUURITUOTTAJAKOULUTUS.....	24
4.1 Kulttuurituottajakoulutus Suomessa.....	24
4.2 Kulttuurituottajien ammatilliset valmiudet koulutuspaikkojen mukaan.....	28
4.3 Kulttuurituottajien kommentteja koulutuksesta sekä ammatistaan.....	30
4.1.1 Kulttuurituottajakoulutuksen antamat ammatilliset valmiudet.....	31
4.1.2 Kulttuurituottajan ammatin ja nykyisten työtehtävien vastaavuus...	32
4.1.3 Kulttuurituottajan ammatillisen osaamisen rajat.....	33
5 KULTTUURITUOTTAJAN TYÖN RAJAPINNAT.....	34
5.1 Sosiokulttuurinen työ rajapintana.....	35
5.2 Taide ja kulttuurituottajat.....	36
5.3 Rajapintojen merkitykset.....	40
6 LOPPUPOHDINTA.....	42
LÄHTEET.....	51

1 JOHDANTO

Olen opiskellut Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kulttuurituotantoa sosiokulttuurisen työn linjalla vuodesta 2006 alkaen. Opintojeni päätteeksi, neljän vuoden jälkeen, saan kulttuurituottajan ammattinimikkeen. Kulttuurituottajaksi voi opiskella myös muissa ammattikorkeakouluissa, mutta valintani kohdistui Seinäjoen ammattikorkeakouluun opintosisältöjen vuoksi. Mielenkiintoni juuri Seinäjoen ammattikorkeakoulua kohtaan herätti yhdistelmä tapahtumatuottamista sekä sosiokulttuurista työtä. Ennen kuin pääsin perehtymään kyseisiin kokonaisuuksiin, nuo kaksi osaluetta tarkoittivat minulle organisointia ja ihmisten kanssa toimimista. Koin koulutuskuvauksen soveltuvan loistavasti omiin mielenkiinnon kohteisiini, joten päätin, että minusta tulisi kulttuurituottaja.

Neljän vuoden opintojen jälkeen, ammattiin astumisen kynnyksellä havahduin yhä useammin pohtimaan tulevaa ammattiani kulttuurituottajana, ja totesin että minulle on edelleen epäselvää, mikä kulttuurituottaja oikeastaan on, ja mitä työtehtäviä kulttuurituottaja on kaiken kaikkiaan pätevä tekemään. Huomasin myös, ettei opintojeni kautta oltu järjestetty perehdyttämistä kulttuurituottamiseen ammattina tai kerrottu ammatin historiasta. Minun oli vaikeaa myös ymmärtää funktioni muihin Suomen kulttuurituottajiin nähden, mitä eroa heillä on minuun tai mitä eroa koulutuksillamme on. Näistä syistä päädyin juuri tähän kyseiseen opinnäytetyön aiheeseen. Koin tärkeäksi ymmärtää omaa ammattiani kokonaisuutena ennen sen kautta työllistymistä.

Opinnäytetyöni, Kulttuurituottajan ammattia kartoittamassa, on selvitystyö, jossa pyrin käsittelemään kulttuurituottajan ammattia menneisyyden, nykyhetken, sekä tulevaisuuden näkökulmasta. Opinnäytetyössäni haen vastauksen kysymykseen kulttuurituottajien historiasta, mistä ammatti on kehittynyt ja miksi, ja ketkä olivat kulttuurialan työntekijöitä ennen kulttuurituottajia. Tutustun myös erilaisiin määritelmiin siitä, mikä on kulttuurituottaja ja perehdyn tuottajana toimimiseen käytännössä. Opinnäytetyöni myös tutustuttaa kulttuurituottajakoulutukseen Suomessa,

millaisia koulutusohjelmia kulttuurituotannon puolella on olemassa ja kuinka eri ammattikorkeakoulut määrittävät kulttuurituottajan työtehtäviä.

Opinnäytetyössäni pyrin tuomaan esille kulttuurituottajan ammattia monipuolisista näkökulmista; työssä toimivien kulttuurituottajien, tutkijan sekä omien löydösteni kautta. Osa-alueena opinnäytteessäni on myös katsanto niin sanottuihin kulttuurituottajan työn rajapintoihin, joihin myös sosiokulttuurinen työ kuuluu. Tuon myös ilmi taiteet kulttuurituottajan mahdollisena työkenttänä. Opinnäytetyössäni käsitellään myös kulttuurin tuottamista. Hahmotetaan kuinka kulttuuria tuotetaan, mitä se on ja mistä tuottaminen tai tuotteistaminen juontaa juurensa.

Tavoitteena opinnäytetyössäni on saavuttaa kokonaisvaltainen näkemys kulttuurituottajan ammatista, tutkia kulttuurituottajan ammatin rajoja, sekä selvittää millaisiin tehtäviin kulttuurituottajat voivat ammatillisen osaamisensa kautta työllistyä. Tavoitteena ei kuitenkaan ole ehdottomien totuuksien löytäminen vaan enemmän mietinnällisten prosessien käynnistäminen omasta tulevaisuudesta, työllistymisestä, heikkouksista sekä vahvuuksista kulttuurituottajana.

2 KULTTUURI TYÖKENTÄNÄ

Kulttuuri on ilmiönä sekä käsitteenä erittäin laaja, ja tulkittavissa usealla eri tavalla. Tulkintatavat vaihtelevat muun muassa ammatin, iän, perimän, sukujuurten, sukupuolen ja asiayhteyden mukaan, tehden kulttuurista jopa henkilökohtaisen asian. Helpoimmin kulttuuri on liitettävissä erilaisiin taiteellisiin ja luoviin harrastuksiin. Kulttuuri voidaan myös ymmärtää osaksi henkilökohtaista arvomaailmaa tai elämäntapaa. Kulttuuria ovat myös geenit, jotka meissä kaikissa ovat. Kulttuuri – sanan määrittämisen haastavuus vain kasvaa sitä yhdistettäessä muihin sanoihin tai erilaisiin asiayhteyksiin. Osittain laajasta määritelmien kirjosta johtuen on haasteellista pystyä erittelemään, mitä kaikkea kulttuurin voidaan katsoa tarkoittavan edes kulttuuriyössä. Mitkä kulttuurin rajat tuolloin ovat, vai onko niitä?

Kulttuuriyöllä on vaihe rikas historia. Kulttuuriyö on kivunnut hitaasti, mutta varmasti osaksi yhteiskuntamme perusrakennetta. Kulttuuriyö on saavuttanut kiinteän aseman yhteiskunnassa, kasvattanut sekä muuttanut merkitystään entisestään. Kulttuurista sekä kulttuuriyöstä on tullut aikojen saatossa enemmän kuin vaihtoehtoinen harraste. Nykyään kulttuuri sekä kulttuuriyö ovat osa ihmisten tavoitteellista hyvinvointia sekä yhteiskunnan palvelutarjontaa, niin yksityisellä, julkisella kuin kolmannella sektorilla.

Ajatus kulttuurista työkenttänä saa minut pohtimaan seuraavia asioita. Kulttuuri on helppo mieltää hyvin itsenäiseksi toimialaksi, johon liiketoimintaa tai kaupallisuutta ei ajatella kuuluvaksi. Kun näkemykset kulttuurin tuottamisesta syntyivät, oli mielestäni luonnollista pelätä kulttuurin arvon tai taiteen tekemisen katoavan tuotteistamisen myötä. Tuottamisen syvimpiä tarkoitusperiä ei kyetty heti ymmärtämään, hankaluuksia saattaa ilmetä jopa vieläkin. Kulttuurin tuottaminen ajaa kuitenkin mielestäni taiteen sekä taiteen tekijöiden etua. Kulttuuria tuottaessa oma näkemykseni on, että sisältöön ei puututa, vaan pyritään mahdollistamaan parhaat mahdolliset puitteet taiteen sekä kulttuurin toteuttamiselle ja tuomaan tekijät sekä kuluttajat lähemmäs toisiaan, tavoitteena molemminpuoliset hyötytekijät.

2.1 Kulttuurin määritelmä

Sanasta kulttuuri löytyy kolme toisiinsa verrattavissa olevaa merkitystä. Ensimmäisessä merkityksessä kulttuuri viittaa biologisella tasolla elävien olentojen (kasvit, eläimet) viljelemiseen tai kasvattamiseen keinotekoisissa olosuhteissa. Sanan toisessa merkityksessä korostuu henkilökohtaisten oivallisten ominaisuuksien, hienostuneisuuden ja eleganssin kehittämistä, missä yhteydessä siihen sisältyy ajatus tavoitteellisesta toiminnasta. Kolmannessa laajemmassa merkityksessä sana kattaa kultivaation tuloksena syntyneet elämän alueet, arvojärjestelmät, tavat, uskomukset sekä käyttäytymiseen liittyvät ulottuvuudet, jotka määrittelevät jonkin tietyn yhteiskunnan omaksi ryhmäkseen. (Laycock 2008, 22.)

Yksi selkeimmistä kulttuurin määritelmistä on YK:n virallinen kulttuurin määritelmä, joka perustuu vuoden 1982 Meksikon julistukseen. Tuolloin UNESCO määritteli kulttuurin seuraavalla tavalla:

Kulttuurin voidaan laajimmassa merkityksessään sanoa olevan koko se moninaisuus, joka muodostuu yhteiskunnille tai yhteiskuntaryhmille tyypillisistä henkisistä, aineellisista, älyllisistä ja emotionaalisista piirteistä. Kulttuuriin kuuluvat taiteen ja kirjallisuuden lisäksi myös elintavat, yksilön perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet ja vakaumukset. (OPM, [viitattu 11.11.2009])

Kokonaisvaltaisen kulttuurin määritelmän mukaan kulttuuri sisältää kokonaisuudessaan sosiaalisen elämän osa-alueet, vaikka toiminnoissa olisikin vaihtelevuutta yhteiskunnittain. Tuolloin kulttuurin määreeseen sisältyvät ilmaisutaiteet kuten: musiikki, tanssi, kirjallisuus, draama ja kuvataiteet, henkilökohtainen ilmiä: vaatetus, viestintä: kieli, käytöstavat, käyttäytyminen, ruoka: miten, miksi ja koska syödään, henkilökohtaiset suhteet: kuinka ne rakentuvat sekä sukupolvien väliset erot. (Laycock 2008, 23.)

Kulttuurille löytyy myös toiset kolme hieman erilaista määritelmää. Ensimmäisessä näkemyksessä kulttuuri kuvataan valistuneeksi opiskeluksi joka nojautuu tietoihin sekä taiteelliseen luovuuteen. Kulttuuri ymmärretään niin sanotusti ylempien asioiden kuten kirjallisuuden, musiikin tai teatterin erilaisten tietokokonaisuuksien saavuttamisena, jolloin nämä tiedot omaava henkilöllä on oikeus kulttuuri-ihmisen tit-

teliin. Kulttuuria pidetään älyllisesti hienostuneena maailmana, jonka pariin vain harvat oikeutetaan. Toisessa näkemyksessä kulttuuri ilmenee elämisen, tekemisen ja ajattelun tyylinä sekä tapana, johon liittyvät esimerkiksi arvot, tavat ja uskomukset. Näin ollen kulttuuri ajatellaan elämäntavan kokonaisuudeksi. Kolmannessa näkemyksessä kulttuuri on persoonallista sekä kollektiivista kohtalon luomista. Näkemyksessä korostuu ihmisten ja ryhmien toteuttamat elämäntyyli ja tavat, sopeutuminen perittyyn kulttuuriin on näkemyksessä korostettua. (Kurki 2006, 54–55.)

Minulle kulttuuri näyttäytyy luovuuden eri muotoina, sen hyödyntämisenä ja kehittämisenä. Kulttuuri on minulle myös aktiviteetteja aina tapahtumista pienempään viriketoimintaan. Kulttuuria on myös vahva Keski-Pohjanmaan murteeni, se muistuttaa mistä olen maailmalle lähtenyt. Minulle kulttuuri on elämäntapa, jonka uskon tekevän elämäni sisällöstä rikkaampaa.

2.2 Kulttuurityön historiaa

1980-luvun alussa astui voimaan laki kuntien kulttuurituominnasta, joka tarkoitti palvelujärjestelmän luomista taidekulttuurin alueelle. Kuntien kulttuuritoimintaan liittyvän lain sekä siihen liitetyn asetuksen perusteella määriteltiin kulttuuritoiminnan sisällöt, valtiosuudet sekä työntekijät. Monimuotoisuus virkojen osalta ei ollut mahdollista. Palvelujärjestelmien hierarkiat sekä virkanimikkeet oli sopimusjärjestelmien kautta säädely järjestykseen: toiminnanjohtaja, sihteeri, ohjaaja. Kuntien kulttuuritoiminnan asetuksessa tuotiin ilmi kelpoisuudet, jonka mukaan kuntien kulttuuritoimintaan palkattiin työntekijöitä. Kulttuuritoimen johtajaksi pyrkivältä vaadittiin virkaan soveltuva korkeakoulututkinto sekä alan hyvä tuntemus, kulttuurisihteeriltä puolestaan virkaan soveltuva korkeakoulu tai opistoasteen tutkinto sekä hyvä alan tuntemus, kulttuuriohjaajalta virkaan soveltuva korkeakoulu- tai opistoasteinen tutkinto tai käytännön kulttuurikentältä saatu pätevyys sekä alan tuntemus. (Kangas & Pohjola 1992, 23–24.)

1970-luvun lopulla kansankorkeakoulut olivat aloittaneet kulttuurisihteerin 1-2-vuotisen koulutuslinjan. Koska kulttuurisihteerin opintolinjan käyneitä alkoi pian olla satoja, siirryttiin 1990-luvulla pidempään 3-4 vuotta kestävään kulttuurisihteerikoulutukseen. Pohjana koulutuksella olivat perut entisistä nuoriso-, liikunta- ja raittiusihteerikoulutuksista. Kulttuurisihteerikoulutukseen pyrkivät reagoimaan myös yliopistot, joissa humanistiset taidelaitokset ottivat koulutuksensa ammattitaivoitteiksi kulttuurisihteerien ja vastaavien nimikkeet, näiden nimikkeiden opinnot suoritettiin taiteiden tai kulttuurin tutkimuksen koulutusohjelmissa. (Kangas & Pohjola 1992, 25.)

Kulttuurisihteerin työ. Kulttuurisihteerin työn päätehtävä on mahdollistaa kuntalaisille perusedellytykset erilaisiin kulttuuri- ja taidepalveluihin. Kulttuurisihteerit toimii erilaisten yhteistyöverkostojen kanssa, ja pyrkii tarjoamaan virikkeellistä sekä korkeatasoisia kulttuuripalveluja paikkakunnalla asuville sekä siellä vieraileville. Kulttuurisihteerin työkenttään kuuluu säilyttää paikallisia kulttuuriperinteitä, mutta myös suunnitella ja organisoida uusia tapahtumia sekä mahdollistaa edellytykset omaehtoiselle kulttuuri- ja taidetoiminnalle. Kulttuurisihteerin tulee työssään joko tukea tai itse järjestää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia ja taidekasvatusta. Tukitoiminta kuuluu kuntien kulttuuritoimintaan, ja tukeminen voi olla rahallisia avustuksia, tiloja, välineitä tai ohjaajien palkkaamista. (Opintoluotsi, [viitattu 15.10.2009])

Kulttuurisihteerin tehtäviä ovat myös hallinto- ja esimiestehtävät, joihin kuuluu esimerkiksi talouden valvominen, vuosisuunnitelman ja talousarvion laatiminen. Erilaiset esitykset kulttuurisihteerit hyväksyytään kulttuuriasioista päättävällä lautakunnalla. Kulttuurisihteerien kuuluu omata hyvät verkostot sekä yhteistyömahdollisuudet alan toimijoihin kuten taitelijoihin, kulttuurijärjestöihin, musiikkiopistoihin, työväen- ja kansalaisopistojen taidepiireihin, läänin taidetoimikuntaan sekä muihin kulttuuri-, harraste- ja taidetahoihin. (Opintoluotsi, [viitattu 15.10.2009])

Kulttuurisihteereiden ohella koulutettiin yhteiskunnallisessa murrosvaiheessa ennen tuottajakoulutusten syntyä myös kulttuuriohjaajia. Kulttuuriohjaajien opistoasteinen tutkinto oli koulutussektorin reaktio kulttuurisihteereiden toimenkuvien hu-

penemiseen sekä ulkoistamisprosessiin. Kulttuuriohjaajien tutkinto, joka kehitettiin kulttuurisihteereiden koulutuksen pohjalta, antoi laajemman työelämävalmiuden. Heidän tulevia toimikenttiään oli julkisen sektorin ohella myös kolmas sektori sekä yrittäjyyden erilaiset tehtävät. Tavoitteena uudistuksella oli nostaa koulutuksen tasoa ja laatua opetuksen sisältöä, opetusmenetelmiä ja rakenteita parantamalla. (Halonen 2004, 16–17.)

Kulttuuriohjaajan työ. Kulttuuriohjaajan työ puolestaan keskittyy kulttuurisen toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen, ohjaamiseen ja opettamiseen. Kulttuuriohjaajan työ on erittäin laaja-alaista ja hän voi työskennellä muun muassa kulttuurija opetustoimessa, terveysalalla, kansalaisjärjestöissä ja yhdistyksissä, nuorisotyössä, kuntoutuslaitoksissa, vanhainkodissa, sairaalassa tai jopa yrittäjänä. Kulttuuriohjaajan työmenetelmät perustuvat luovuuteen ja sen eri muotoihin. Menetelminä voivat olla käsityötaidot, luova ilmaisu sekä erilaiset toiminnalliset menetelmät. Kulttuuriohjaajan työ vaihtelee sen mukaan, missä hän työtä tekee, myös tavoitteet vaihtuvat aina työpaikan mukaan, työ perustuu aina ensisijaisesti asiakaslähtöisyyteen. Kulttuuriohjaaja pyrkii työssään voimistamaan asiakkaansa kulttuurista, sosiaalista ja toiminnallista hyvinvointia. (Opintoluotsi [viitattu 15.10.2009])

Kulttuuriohjaajan ohjattavana voivat olla sekä yksilöt että ryhmät, ohjaajan tehtävänä on löytää juuri asiakkaalleen sopivat toimintamuodot, jotka tukevat asiakkaan tarpeita. Kulttuuriohjaaja tarjoaa luovia menetelmiä joko itsensä tai persoonan kehittämiseen, vapaa-ajan viettoon, harraste- tai oppimistavoitteeksi, toimintakyvyn ylläpitämiseksi tai itsenäisten toimintamahdollisuuksien kuntouttamiseksi. Kulttuuriohjaajan työ antaa mahdollisuuksia yksilölle tai ryhmälle sosiaaliseen vuorovaikutukseen, erilaisten taitojen hankkimiseen, taiteelliseen tai muuhun itseilmaisuun, irtautumiseen rutiineista, virkistäytymiseen tai stressin poistoon. (Opintoluotsi [viitattu 15.10.2009])

Vuonna 1996 toteutettu kulttuuriohjaajien tutkintouudistus ei kuitenkaan kestänyt kauaa, sillä 1998 ilmeni laaja tutkintouudistus väliaikaisen ja myöhemmin vakinaisen ammattikorkeakoulusektorin kehittymisen myötä. Tuolloin kulttuurityö sai jälleen laajemman näkemyksen toimikenttensä suhteen. (Halonen 2004, 16–17.)

2.2 Kulttuurituotanto ja sen lähtökohdat

Werner Heinrichin ja Armin Kleinin mukaan kulttuurituotanto ei luo taidetta tai kulttuuria, vaan mahdollistaa ne (Laycock, 2008, 9).

Kulttuurituotanto on laaja käsite, jolla on useita merkityksiä. Kulttuurituotanto voi olla muun muassa teknistä taiteen tuottamista, erilaisten kulttuuristen harrasteiden, tapahtumien ja aktiviteettien organisoimista, tai jopa teollinen tuotantoprosessi. Opinnäytetyössäni kulttuurituotanto on merkitykseltään kulttuurin tuottamista eli kulttuuristen ilmiöiden sekä tapahtumien puitteiden luomista ja niiden mahdollistamista sekä saattamista yleisön tietoisuuteen.

Mitä ja miten kulttuuri tuottaa? Tuote on ”jotakin mitä voi myydä” eli oikein formuloitu kokonaisuus. Kulttuurin tuote ei viittaa itse taideteokseen, vaan sen pohjalta rakennettuun kokonaisuuteen tai tapaan pakata, markkinoida ja vastaanottaa se. Tuotteeksi tekeminen, tuotteistaminen, tarkoittaa siis jatkokehitys työtä, jonka tuloksena idea kasvaa tuotteeksi ja kohtaa yleisön ja yleisö antaa palautetta tuotteesta tai palvelusta. Taideteos sinällään ei siis ole kulttuurin tuote, vaan teos on tuote vasta, kun sillä on yleisö tai se on saatavilla. (Kotro 1999, 221.)

Varsinainen itsenäinen ammatillinen kulttuurintuotanto sai alkunsa Saksassa ja muualla Euroopassa 1990-luvun alussa. Samanaikaisesti taidelaitosten julkinen rahoitus oli vähenemässä ja henkilöstö sai kehoitteen toimia kustannustehokkaammin käyttämällä tehokkaampia hallinta- ja tuottamisjärjestelmiä. Kulttuurituotannon odotettiin olevan uusi keino kustannussäästöjen saavuttamiseksi, jonka seurauksena edelleen osa taiteilijoista ja alalla työskentelevistä henkilöistä suhtautuu varauksella uuteen kulttuurituottajien ammattikuntaan. Vastineeksi kulttuurintuottajat kuitenkin toivat ilmi puolueettomuuttaan ja haluaan toimia niin sanotusti taustaorganisaatioissa esiintuoden taiteita, kuin pyrkien vaikuttamaan taiteen tekemiseen tai puuttamalla taiteen vapauteen. (Mandel 2008, 160.)

Kulttuurintuotannon koetaan palvelevan taiteen tekemistä toisin kuin taiteen vastaanottamista. Kulttuurintuotanto on prosessi, joka varmistaa, että kulttuurituotteet ja niiden erityisarvon huomaavat sekä yksilöt että yhteiskunta. Kulttuurintuotantoa voidaan kokonaisuudessaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Markkinoin-

tinäkökulmassa kulttuurintuotanto on kulttuurituotteiden myynnin edistämistä kun taas välittymisnäkökulmassa kulttuurintuotanto käsitetään taiteen ja sen vastaanottajien välisenä stimulaationa. Taiteen markkinointi kohdistuu pääosin kuluttajaan toisin kuin taiteen välittyminen vastaanottajaan tavoitteena parantaa yksilöiden sekä pitkällä tähtäimellä myös yhteiskunnan elämänlaatua. (Mandel 2008, 166–167.)

Kulttuurintuotanto on yhteiskunnan kulttuurielämän kehittämistä laajemmassa merkityksessä, ei pelkästään taiteen tuottamista. Kulttuurintuotannon tarkoituksena ei ole palvella pelkästään taiteita tai taideinstituutioita vaan myös muita yhteiskuntaryhmiä sekä vierailijoita, jotka eivät ole osa taiteen tekijöiden ja taiteesta nauttivien suhteellisen elitististä ryhmää. (Mandel 2008, 160.)

Tuottaminen sanana voi kuulostaa teolliselta. Kulttuurin tuottaminen on kuitenkin pohjimmiltaan elämänlaatua parantavien palveluiden ja elämysten tuottamista – ihmisten lähelle tuomista. Tästä on teollisuus vielä kaukana. (Alkio-opisto 11.11.2009)

3 AMMATTINA KULTTUURITUOTTAJA

Kulttuurityöntekijöiden ammattikuva on muuttunut ajan saatossa, aivan kuten yhteiskuntakin. Kulttuurityöntekijöiden koulutusmuodot ovat sinnikkäästi yrittäneet pysyä ajassa mukana, tarjoten aina aikaansa nähden parasta. Uusimpia kulttuurialan lähettiläitä ovat kulttuurituottajat. Kulttuurituottajat ovat tulleet vastaamaan yhteiskunnan muuttuneisiin tarpeisiin kulttuurin kentällä.

Kulttuurituottaja voi osaamiseltaan olla suuntautunut niin sanotusti kulttuurin eri tyyllilajeihin esimerkiksi mediatuotantoon, tapahtumatuotantoon tai jopa kulttuurikasvatukseen. Tittelinä kulttuurituottaja on kuitenkin erittäin yleispätevä, ja ammatin rajat voivat olla häilyvät. Selkeät syyt, miksi kulttuurituottajia on alettu kouluttaa, ovat kuitenkin vahvasti olemassa. Itse kulttuurituottajan ammatissa sekä koulutuksessa on edelleen piirteitä, jotka polveutuvat aikaisemmasta kulttuurisihteereiden toimenkuvasta.

Kulttuurituottajien työkenttää ovat julkinen, kolmas, sekä yrityssektori. Useat kulttuurituottajat työskentelevät freelancereina tehden kausiluontoisia tapahtuma- tai projektitöitä. Kulttuurituottajista puhutaan usein pelkkinä tuottajina, joiden työt sijoittuvat vahvasti kulttuurin kentällä. Tuottajan työtehtävät voivat vaihdella koulutustaustan, sekä työpaikan mukaan, käsittäen välillä suppeampia ja välillä laajempia kokonaisuuksia sekä vastuualueita. Tuottajan työkuva rakentuu suurimmaksi osaksi kulttuurin ja taiteen puitteiden luomiseen sekä mahdollistamiseen, kuin itse sisällöntuottamiseen.

3.1 Mikä on kulttuurituottaja?

Kulttuurituottaja on kulttuurialan palveluihin erikoistuneen henkilön uudehko tutkinonimike. Kulttuurituottajia valmistuu ammattikorkeakouluista kulttuurialalta. Tutkinoto suoritetaan kulttuurituotannon koulutusohjelmassa, jossa opinnot kestävät neljä

vuotta. Kulttuurituottajaksi voi valmistua eri suuntautumisalueilta kuten tapahtumatuottamisen, mediatuottamisen tai sosiokulttuurisen työn linjoilta. Yleisesti määriteltynä kulttuurituottajat toimivat erilaisissa suunnittelu-, tuotanto-, asiantuntija-, markkinointi- ja ohjaustehtävissä muun muassa järjestöissä, kulttuurialan yrityksissä sekä kuntien ja valtion kulttuurihallinnossa. Koulutus antaa myös valmiudet kulttuurialan itsenäisenä yrittäjänä toimimiseen. (Wikipedia, [viitattu 11.11.2009.]

Kulttuurituottaja voi toimia hyvin monenlaisissa tehtävissä kulttuurialan erilaisissa organisaatioissa. Työ keskittyy pääsääntöisesti tuotanto-suunnitteluun ja – toteuttamiseen. Kulttuurituottaja vastaa usein projektien ja hankkeiden vetämisestä sekä rahoituksen järjestämisestä. Myös tiedottaminen ja markkinointi ovat keskeisiä osa-alueita. Kulttuurituottajan toimenkuva muotoutuu kunkin työpaikan tarpeita vastaavaksi. (Alkio-opisto [viitattu 11.11.2009])

Tutkintonimikkeenä kulttuurituottaja on vielä nuori, sillä kulttuurisihteereiden koulutuksen jälkeen ammattikorkeakouluista kulttuurituotannon koulutusohjelmasta valmistuneiden opiskelijoiden tutkintonimike oli medianomi. Vasta vuonna 2004 opetusministeriö antoi luvan ammattinimikkeen viralliseen muutokseen medianomista kulttuurituottajaksi. Kulttuurituottajien ammattinimike lyhentyy usein pelkäksi tuottajaksi, kuten myös tämän opinnäytetyön yhteydessä.

Kulttuurituottajan työ kuuluu sarjaan yksinkertaiset duunit, sillä vaikean työn tekevät taiteilijat. Tuottaja on heidän tekninen avustajansa, se joka rakentaa sillat maailmaan päin, jotta taiteilijat voivat keskittyä olennaiseen. Olennaista on sisältö, eikä hyvä tuottaja ryhdy sitä sorkkimaan. Hänen on kuitenkin ymmärrettävä, mistä sisällöstä on kysymys, hyväksyttävä se ja arvostettava sitä. Lisäksi hänen on sisäistettävä sekä taiteilijoiden että yleisön tarpeet ja junailtava asiat niin, että molemmat saavat enemmän kuin osasivat koskaan etukäteen aavistaa. (Raatikainen 2007, 5.)

Kulttuurituottajien työnkuva on laajentunut suuresti lähivuosien aikana. Kulttuurituottajien ammattikuvaan ei kuulu ainoastaan uusien rahoituslähteiden löytäminen ja organisaatiolaitosten tutkiminen tiettyä kulttuurilaitosta varten, vaan heidän tulee myös etsiä ja löytää uusia yleisöryhmiä taiteen alalla, keksiä uusia yhteiskunnallisia käytötapoja taiteelle, lisätä taiteiden vaikutusta yhteiskunnassa sekä stimuloida monipuolista kulttuurielämää. Näin ollen voidaan todeta, että kulttuurituottajan työkentän olevan laaja, ja käsittävän konteksteja niin kulttuurista kuin yhteiskun-

nasta eikä olevan pelkästään viitekehyksen organisointia taidelaitoksia varten. (Mandel 2006, 160–161.)

Millainen on hyvä tuottaja? Hyvältä tuottajalta vaaditaan tiettyjä ominaisuuksia. Tuottajalla tulee olla kyky laskea, sillä hänen on hallittava budjetointi sekä hahmotettava kirjanpitokäytäntöä sekä verotusta. Tärkeitä tuottajan työvälineitä ovat myös kommunikaatiokyky sekä tiedon hallinta. Tuottajan on kyettävä hankkimaan tietoa, jota hänellä ei mahdollisesti ole, omattava hyvät verkostot sekä suhteet oman alan ulkopuolelle. Vaikka suunnitelmallisuus on tuottajalle tärkeää, täytyy hänellä olla joustavuutta sekä stressinsietokykyä. Näin hän pystyy toimimaan paineen alla ja sopeutumaan muutoksiin. Tuottaja on työssään usein psykologi, terapeutti sekä diplomaatti eriosapuolten välillä, jolloin yhteistyökyky ja ihmissuhdetaidot ovat avainasemassa. Tuottajan ei tarvitse eikä hän voi tehdä kaikkea itse. Hyvällä delegoimisessa tuottaja takaa sen, että hän tekee vain ne asiat jotka osaa, ja muut tehtävät hän jakaa niille, joille ne sopivat. (Moisio & Jyrämä 2000, 31.)

Päävastuu projekteissa on tuottajalla ja hänen on johtamistaitojensa avulla huolehdittava siitä, että kaikki tekevät oman sovitun osuutensa. Tuottajan vastuulla ovat myös kokonaisuuksien sekä aikataulujen hallinta, joten tuottajan on omattava hyvä asiantuntemus omalla alallaan, johon kiteytyvät kokemus, maine sekä alan tuntemus. Tuottaja on viime kädessä aina se henkilö, jolla tulee olla parhain epävarmuuden hallinta sekä riskinotto-kyky, ja joka johtaa tilanteita myös kaaoksen vallitessa itsenäisten sekä välillä myös vaikeiden päätösten avulla. Hyvä tuottaja kantaa aina vastuunsa, sekä uskoo omiin kykyihinsä, hänellä on rohkeus sekä luottamus omiin ratkaisuihin. (Moisio & Jyrämä 2000, 31.)

Tuottajaluonne. Tuottajat ovat henkilöitä, joilla voidaan sanoa olevan oma tuottajaluonne. Tuottajista on löydettävissä samoja ominaisuuksia, jotka ovat osittain ajaneet heidät ammattinsa pariin sekä auttavat pärjäämään tuottajan ammatissa. Tuottajaluonteessa on neljä pääulottuvuutta: ajovoimat, luovuus, johtajuus sekä luopuminen. Ajovoimia ovat ne perustelut, miksi tuottaja on valinnut uransa, hänen kiinnostuksensa sekä intohimonsa työtänsä kohtaan. Ajovoimiin kuuluvat myös voimavarat, jotka ajavat häntä uralla eteenpäin kuten tunnetilat, elämäntapa, omat

visiot, kunnianhimo, raha. Tuottajaluonteessa luovuus korostuu hänen tuotannonsaan visioiden ja ideoiden kautta. Ominaista tuottajaluonteelle on myös johtajuus. Tuottaja ei pelkää toteuttaa omia visioitansa ja ideoitansa käytännössä, ja hänen johtamistyyliinsä näkyy yhteistyötaitojen, vastuunjakamisen, stressin sekä ajanhallintataitojen kautta. Tuottajan on kyettävä työssään myös luopumaan. Luopumisessa kulminoituvat tuottajan kyky kohdata reaalimaailman esteet kuten taloudellinen näkökulma, osaamisen puute taikka epäonnistumiset. Luopuminen näyttäytyy tuottajan työssä keinona siirtyä produktiosta toiseen niin väliaikaisessa kuin lopullisessa näkökulmassa. (Oksman 2002, 36.)

3.2 Kulttuurituottajakoulutukseen johtaneet perusteet

1990-luvun laman myötä joutui kulttuurityö murrokseen. Kulttuurityö oli perustunut 1950–1960-luvuilla passiiviseen elitistiseen harraste puoleen, kun taas 1970 ja 1980-luvun tavoite kulttuurityössä oli pyrkiä parantamaan ja monipuolistamaan kulttuuripalveluita. 1990-luvulle tultaessa kaupunkien rooli muuttui kulttuurityön saralla määrällisestä kilpailusta laatu- ja arvokilpailuun, jossa pääosassa oli strateginen rooli, jossa kulttuurityöllä pyrittiin vaikuttamaan kaupunkien houkuttelevuuteen ja kilpailukykyyn. (Puurula 1998, 18.)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta uudistettiin vuonna 1992, ja uusi laki astui voimaan 3.8.1993 alkaen (Heiskanen, Kangas & Mitchell 2002, 361). Edellinen laki kuntien kulttuuritoiminnasta satoi valtion ohjaamaan sekä rahoittamaan kulttuuripolitiikkaa kunnissa, kun taas uuden lain myötä kunnat saivat itsemääräämisoikeuden valtionosuuksiin, jonka seurauksena kulttuurin tarkoitettuja määrärahoja pystyttiin kohdentamaan myös muihin tarkoituksiin.

1980-lukua on kuvailtu kulttuurin vuosikymmeneksi. Tuolloin laki kuntien kulttuuritoiminnasta edisti paikallisia kulttuurihallintoja lisäämällä määrärahoja taiteen tuotantoon, alan harrastustoiminnan tukemiseen, julkisten rakennusten taidehankintoihin sekä kehitti alan koulutusta. Kulttuurin vuosikymmenellä laki vaikutti osal-

taan vilkkaaseen taidelaitoksia palvelevaan rakennustoimintaan. (Kukkasmäki 1998, 29.)

Puolestaan 1900-luku iskostui laman vuosikymmeneksi. Kulttuurihallintoa supistettiin sekä määrärahoja taiteen ja kulttuurin harjoittamiseen ja harrastamiseen leikattiin. Taidelaitosten toimintaedellytyksiä karsittiin, vaikkakin koulutusta kehitettiin. Tukimuodoksi taiteelle tuli sponsorituki. (Kukkasmäki 1998, 29.)

Laman myötä huomattiin, että yhteiskunnalliset muutokset ja uudistukset heijastuivat vahvasti myös ammattitaitovaatimuksiin. Kulttuurityöntekijöiden ammattitaidolta vaadittiin kasvavassa määrin yhteistyökykyä, projektien hallintataitoja, taloushallintataitoja, kykyä vastata uusiin haasteisiin ja asiakkaiden tarpeisiin (Puurula 1998, 27). Kulttuurityöntekijöiden ammattivaatimusten muutos perustuu pääosin samoihin seikkoihin kuin muissakin ammateissa: teknologian muutokseen, sosiaaliin rakennemuutokseen ja niiden seurausvaikutuksiin sekä arvomaailman muutokseen (Puurula, 1998, 27).

Koulutusvaatimukset kunnallisessa kulttuurihallinnossa olivat väljät ja kritiikkiä ammatillisia pätevyyskäsitteitä kohtaan alkoi ilmetä. Tarkkoja määritelmiä siitä, mitä esimerkiksi ”hyvä kulttuurielämän tuntemus” kulttuurisihteerien työn kohdalla tarkoitti, ei ollut. Kriittistä keskustelua valituksissa lääninoikeudelle herätti myös ”aktiivisten taideharrastusten” luonne kulttuurisihteerien pätevyysvaatimuksissa. Lääninhallituksen päätöksen teko oli kuitenkin toiminnaltaan löysää, eikä valituksia hyväksytty. (Kangas & Pohjola 1992, 26–27.)

Vuonna 1991 opetusministeriö antoi työryhmän tehtäväksi selvittää vapaa-aikatoiminnan koulutuksen ongelmakohtia ja niiden yhteyksiä lähialojen koulutukseen. Työryhmä havaitsi, että vapaa-ajan sektorin koulutus, ja etenkin kulttuurisihteerin koulutus, ei kyennyt enää vastaamaan työelämän haasteisiin ja koulutuksen taso oli muutenkin kovin heikkoa. Kulttuurisihteerin- ja vapaa-aikatoiminnan koulutuksen piti pystyä kehittymään moduulimaiseen rakenteeseen, jossa työelämäyhteistyö ja koordinoitu koulutustarjonta lisääntyisi sekä erityisalueet kehittyisivät. (Halonen 2004, 15.)

Vuonna 1994 Suomi alkoi palata takaisin kasvukauteen (Puurula, 1998, 24). Yhteiskunnan elpymisen myötä syntyi myös uusia ajatuksia kulttuurityön ja kulttuurituotannon suhteen. Kustannustietoisuus kasvoi, ja kulttuurituotannon yhteydessä alettiin puhua markkinoiden merkityksestä toiminnan toteuttamisen yhteydessä (Puurula 1998, 25). Yhteiskunnan taloudellinen tilanne oli ajanut kustannussäästöihin, ja etenkin kulttuurisektorilta oli vähennetty työvoimaa, näin ollen myös huomattiin kuinka suuret palkkakustannukset julkisella työvoimasektorilla olivat. Pohdinnat palvelujen kilpailuttamisesta sekä tilaaja-tuottajamallista syntyivät. (Puurula 1998, 25.)

Vaikka julkisen sektorin rahoitusongelmat ovat myönnettävästi vaikuttaneet kulttuurituottajakoulutuksen perustamiseen, on koulutukselle ollut myös selkeä tarve. Ulkopuolisia tuottajia piti löytyä, jotta kunnat voisivat tilata ulkoistamiaan kulttuuripalveluita. (Möttönen 2007, 47.) Tuottajakoulutus syntyi vastaamaan nimenomaan julkisen sektorin *muuttuneeseen* tarpeeseen (Möttönen 2007, 46).

Suomalaista kulttuurielämää eteenpäin vietäessä on tarvetta vahvoille persoonille ja ihmisille joilla on visioita tulevaisuudesta, ja jotka näiden ominaisuuksien pohjalta kykenevät luomaan hyviä strategioita. (Kukkasmäki 1998, 20.)

Projektituottajien tehtävät ovat kasvaneet entisestään, tuolloin organisaatio muodostetaan tiettyä, yksittäistä produktiota varten. Trendi on siirtynyt näistä työtehtävistä myös kulttuurialan koulutukseen, kulttuurisihteerien sijaan koulutetaan kulttuurituottajia. Nimikkeen muutos juontaa juurensa osittain projektitöiden lisääntymisestä, jonka seurauksena kuntiin ei palkata kulttuurisihteereitä. (Ruuska 2000, 19.)

1990-luvun puolivälissä tiivistyneen liike-elämäyhteistyön ja ulkoistettujen palvelujen myötä kulttuurisihteereiden koulutus lakkautettiin. Kulttuurisihteeriopintojen tilalle nousi puolestaan ammattikorkeakoulupohjainen kulttuurituottajakoulutus. (Halonen 2004, 13.) Ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannonkoulutusohjelmista osa suuntautui julkissektorille, osa kolmannelle sektorille tarvittavien tuottajien

kouluttamiseen, ja osa julkisen puolen tuottajatarpeita ratkaisemaan. (Halonen 2004, 17.)

3.3 Tuottajan rooli kulttuurin kentällä

Käsitteenä tuottaja on erittäin vaihteleva. Useimmiten määritelmä sanalle tulee kyseessä olevan työtehtävän ja sen luonteen mukaan (Ruuska 2009, 19).

Tuottajan työtehtävä voi käsittää toimimista yleisorganisaattorina, joka tarpeen tullen muuntautuu erilaisiin tilanteisiin ja tehtäviin. Hän voi kuitenkin vastata yleisen organisoinnin ohella tai sijaan toisestakin vastuualueesta kuten taloushallinnosta, markkinoinnista tai sponsoroinnista. Tuottajan vastuulla on kantaa vastuu kokonaisuudessaan tuotantoprosessista ideasta tuotantosuunnitelmaan sekä aikataulutuksesta itse projektin vetämiseen sekä sen päättämiseen. (Halonen, 2007 145–146.)

Tuottaminen on kehittämistä ja suunnitelmallista synnyttämistä. Se on edestä johtamista ja näkyväksi tekemistä. Tuottaminen ammattina tarkoittaa kokonaisvastuuta muista tekijöistä, taloudesta ja taideteoksen valmistumisesta. Tuottaja raivaa muille tilaa toimia. Hän puhuu ideoiden ja ihmisten puolesta, generoi ajatuksia, keskustelee ja kanavoi henkisiä ja aineellisia resursseja. (Penttinen-Lampisuo 2007, 19.)

Pääpiirteitä tuottamisessa ovat liiketoiminnallinen osaaminen, tuotantomenetelmien ja teknologian hallinta sekä yhteiskunnan määrittämien ehtojen hallinta. Tuottaja voidaan samaistaa vartijaksi. Taiteilija keskittyy pääosin sisällön tuottamiseen, kun taas tuottaja kantaa vastuun sisällön tuotteistamisesta sekä sen myymisprosessista ulkomaailmaan. (Ruuska 2000, 18.)

Tuottajalle tärkeitä ovat suhteet eri toimijoihin. Tärkeimpiä suhteita tuottajalle ovat suhteet taiteilijoihin, yleisöön, yritysrahaan sekä instituutionallisiin rahoittajiin, muihin tuottajiin, mediaan, alihankkijoihin sekä niin sanottuihin portinvartijoihin. Tuottajan ja taiteilijan väliset suhteet keskittyvät paljolti ideoihin, rahaan sekä suunnitelmiin. Tuottajan suhde yritysrahaan painottuu sponsorointisopimukseen, jossa vastineeksi taloudellisesta sijoituksesta yritys saa positiivista näkyvyyttä. Näkyvyys

mediassa on välttämättömyys yleisön mielenkiinnon kannalta, näin ollen hyvät mediasuhteet tuottajalla auttavat varsinkin markkinointibudjetin ollessa niukka. Portinvartijoiden päätehtävä on pitää tietyn osa-alueen tasoa korkealla ja asiaan-kuulumattomat ulkopuolella, portinvartijoita voivat olla kustantajat, toimittajat, kriitikot, opettajat sekä kulttuurihallinnon virkamiehet. Pärjätäkseen portinvartijoiden kanssa ratkaisevia tekijöitä ovat tuottajan hyvät suhteet, tunnettuus sekä maine. Alihankkijoihin tuottaja muodostaa suhteet projektikohtaisesti, suhteiden merkitys korostuu etenkin niissä tilanteissa, jolloin tuottaja tarvitsee tietoa eri aloilta. Suhde tuottajien välillä ei liity suoranaisesti projektituotantoihin, vaan enemmänkin eri tahojen sekä toimijoiden tuntemiseen, jotka luovat mahdollisuudet joko yhteistyölle sekä verkostoitumiselle taikka kilpailutilanteelle. Yleisö näyttäytyy tuottajalle vasta projektin toteutus vaiheessa, jolloin suhde jää kohtalaisen löyhäksi. Olennaista tuottajalle on kuitenkin tuntee kohdeyleisönsä, jotta hän tiedostaa kenelle esitys on tehty, ja keitä esitys yrittää tavoittaa. Kohderyhmän tuntemalla tuottaja myös seuraa sitä, kuinka markkinointi onnistuu sekä yleisö reagoi. (Moisiö & Jyrämä 2000, 28–29.)

3.4 Kulttuurituottajan työ eri sektoreilla

Rytmimusiikin tapahtumatuottaja yrityssektorilta kuvailee kulttuurituottajaa moniosaajaksi, jolla on jonkin tietyn alan tausta. Kunnalla työskentelevien tuottajien työssä painottuu perinteisyys ja kunnallishallinnon tuntemus. Yrityssektorin puolella tuottajan tulee omaksua kaupallisuus sekä vallitsevat trendit. Freelancerin tulee puolestaan osata tuoda omaa osaamistaan ilmi, kun taas kolmannen sektorin tuottaja on ammattilainen joka työskentelee paljolti amatöörien kanssa. (Halonen, 2007, 146.)

Tuottajien toimintakenttä on jaettavissa kolmeen eri sektoriin: julkiseen-, kolmannen-, yritys-, ja freelancesektoriin. Toimiminen useammalla sektorilla samanaikaisesti on kuitenkin erittäin tavanomaista. Julkisen sektorin painopisteitä ovat hallinto, byrokratia ja kuntalaisten palveleminen. Tuottajan roolissa julkisella sektorilla käytännön organisointi ja liiketoiminnalliset näkökulmat jäävät vähemmälle huomi-

olle, sillä osaaminen on usein hierarkkisesti rakentunutta jolloin henkilökunnalla on omat osaamis- ja vastuualueensa. (Halonen 2007, 146.)

Kolmannella sektorilla määräytyvät festivaalituottajan työtehtävät usein yhdistyksen koon mukaan. Pienikokoisissa yhdistyksissä tuottajan roolissa voivat yhdistyä niin sihteerin kuin muiden toiminnan osa-alueiden tehtävät toisin kuin suurimmissa yhdistyksissä, jossa erityisosa-alueita kuten taloushallintoa hallinnoivat alan ammattilaiset. (Halonen 2007, 146.)

Yrityssektorin asiakkaat koostuvat suurimmaksi osaksi muista yrityksistä, näin ollen tuottajien työkentäksi muodostuvat yritystapahtumat sekä tapahtumamarkkinointi. Yrityssektorilla voi muodostua myös osuuskuntia, joiden tuotantotiimiin voi kuulua useampia tuottajia. (Halonen 2007, 146)

Freelancetuottajien työkenttä liikkuu puolestaan sektorien välimaastossa, jolloin töitä tehdään samanaikaisesti tai limittäin eri ympäristöissä. Esimerkiksi freelance-tuottaja voi vastata käytännön asioiden hoitamisesta tuotannossa, joka on julkisen sektorin tuotanto, mutta toteutetaan yhteistyössä jonkin yhdistyksen kanssa. Julkisella sektorilla tuottaja on tuotantotiimin rakentaja, kun puolestaan freelancetuottajalle ominaista on tietää ja tuntea laaja alihankintaverkosto, jonka kautta löytää kulloinkin tarvittavaa osaamista. Freelancetuottajille on myös ominaisempaa työskennellä suoraan taiteilijan työparina ja jopa ottaa osaa itse taiteelliseen prosessiin. (Halonen 2007, 146.)

3.5 Tuottajatyypit

Tuottajista on havaittu tyylillisiä eroavaisuuksia, jotka pohjautuvat tuottajan omaan persoonallisuuteen sekä toimintaympäristöön. Persoonan sekä tuottajaympäristön yhdistelmistä voidaan katsoa muodostuvan tuottajatyyppejä. Tuottajien johtamistyylit sekä sitoutuneisuus projekteja kohtaan vaihtelevat henkilöstä sekä alasta toiseen. Nämä painotuserot muodostavat tuottajista neljä erilaista tuottajatyyppeä. Kaikilla tuottajilla on kaikkien tuottajatyyppeiden piirteitä, mutta tuottajat yleensä pai-

nottuvat kuitenkin jonkin ominaisuuden suuntaan toimittaessa tietyillä ulottuvuuksilla. (Oksman 2002, 45.)

Taiteilijatuottajan johtaminen perustuu visioihin. Taiteilijatuottajan työ on sisällöllisesti korostunutta, ja hänen suhteensa tuotantoihin muodostuu hyvin henkilökohtaiseksi. Asiantuntijatuottaja puolestaan ei painota toimintaansa niinkään johtajuuteen vaan asiantuntijataitoihinsa tuotantojen suhteen. Asiantuntijatuottaja ei sitoudu projekteihin samanlaisella henkilökohtaisen tason otteella kuin taiteilijatuottaja. Toimittajatuottajalle puolestaan ominaista on puuttua tuotantojen sisältöön yksityiskohtia myöden. Toimittajatuottaja toimii didaktisesti, uskoo vahvasti työhönsä ja hän on erittäin sitoutunut toteuttamiinsa hankkeisiin. Tuottamista suuremmista kokonaisuuksista vastaa yritysjohtajatuottaja, joka keskittyy yrityksen johtajan rooliin. Yritysjohtajan pääprioriteettina on yritys eikä niinkään hän itse. (Oksman 2002, 45.)

Tuottajatyypeille työssä kohdatut rajoitteet näyttäytyvät kullekin eri valossa. Idealistinen taiteilijatuottaja ei havaitse rajoitteita, vaikka ne olisivat kuinka realistisia hyvänsä, kun taas asiantuntijatuottajalle rajoitteet muodostuvat jo pelkän asiakasnäkökulman kautta. Taloudelliset realiteetit määrittävät rajoitteita toimittajatuottajan työhön toisin kuin yritysjohtajatuottajalla yrityskokonaisuuden luotsaaminen asettaa työlle tiettyjä vaatimuksia. (Oksman 2002, 45.)

4 KULTTUURITUOTTAJAKOULUTUS

Suomessa kulttuurituottajaksi on mahdollista opiskella viidessä eri ammattikorkeakoulussa: Metropoliasa, Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, Seinäjoen ammattikorkeakoulussa, Yrkeshögskolan Novassa sekä Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Kaikkien ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajaopinnot kestävät yhteensä neljä vuotta ja vaativat kokonaisuudessaan 240 opintopistettä. Ammattikorkeakouluista valmistuu kulttuurituottajakoulutuksesta yhtenäisen ammattinimikkeen alle kulttuurituottajia, vaikka suuntautumisvaihtoehdot sekä opintokokonaisuudet vaihtelevat ammattikorkeakouluittain. Ammattikorkeakoulut antavat myös määritelmän, millaisiin työtehtäviin kulttuurituottaja on ammatissaan pätevä sijoittumaan.

Kulttuurituotanto on aina sidonnainen yhteiskunnallisessa kontekstissa, jonka takia sillä on aina välttämätön vaikutus yhteiskuntaan. Kulttuurituottajien sekä kulttuurituotannon opiskelijoiden on havaittava oma asemansa, heidän henkilökohtaiset syynsä olla mukana tuotannossa, millaisia kulttuuriaktiiviteetteja sekä taidetta he haluavat tuottaa ja mille yhteiskuntaryhmille se suuntautuu. (Mandel 2008, 182.)

Seuraavat kuvaukset ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajakoulutuksista, sekä ammatillisista valmiuksista on poimittu kunkin korkeakoulun omilta Internet-sivuilta. Näin ollen on otettava huomioon kuvauksien mahdollinen puolueellisuus, eikä pidettävä kuvauksia ehdottomina totuuksina, tai saavutettuna käytännön tasona.

4.1 Kulttuurituottajakoulutus Suomessa

Metropolia, Helsinki. Kulttuurituottajat sijoittuvat osaksi monikerroksista kulttuuri-toimijakentän työympäristöä aina ministeriöistä puhtaaseen bisnekseen. Kulttuurituottajan ammattitaidon lähtökohtana koulutuksessa ovat kulttuurin ja taiteen alojen tieto taito sekä erilaiset viestintä- ja mediataidot. Kulttuurituottajakoulutus täh-

tää kouluttamaan kulttuurialan osaajia kulttuurikentän yksityisellä, julkisella ja kolmannelle sektorilla toimiviin organisaatioihin sekä toimimaan erilaisissa produktioissa. Neljän opiskeluvuoden aikana kulttuurituotannon opinnot tähdätään joko tiettyyn kulttuurialaan, tuotannon osa-alueeseen tai kohderyhmään, pääosin opiskelu on liiketaloudellisesti painottunutta. Kulttuurituottajaopinnot keskittyvät kulttuurintuntemuksen, kulttuurin rahoituksen, taloushallinnon, markkinoinnin, tiedotuksen, juridiikan, johtamis- ja ryhmätyötaitojen, kansainvälisyyden, yrittäjyyden, kulttuuriproduktioiden tuotantoprosessin, alan tutkimusmenetelmien sekä tietoteknisten sovelluksien oppikokonaisuuksiin. (Metropolia, [viitattu 13.10.2009])

Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituottaja on taiteen ja talouden osaaja ja organisaattori, jolla on kyky verkostoitua, viestiä, kehittää omaa työtään ja toimintaympäristöään kotimaassa sekä kansainvälisellä taholla. Kulttuurituottajan on mahdollista myös ylittää toimialarajat ja tehdä yhteistyötä kulttuuri- ja taide-toiminnan edistämiseksi. Opinnoissa saadaan myös pätevyys kulttuuri- tai luovan alan yrittäjyyteen. Ammattitaidon lähtökohdat ovat kulttuurin toimintaympäristön tuntemuksessa, tuottamisprosessin hallinnassa sekä liiketaloudellisessa osaamisessa. Olennaisia painopisteitä oheisten kokonaisuuksien lisäksi ovat myös tuotantosuunnittelu, projektijohtaminen, talous ja rahoitus, yrittäjyys, viestintä sekä markkinointi. (Humak, [viitattu 13.10.2009])

Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon linja on hyvin käytännönläheinen. Opintojen pääpaino on erilaisten tapahtumien tuottamisessa sekä projekteissa, tavoitteena opiskelijoille on myös työskennellä alan yrityksissä sekä organisaatioissa. Kulttuurituotannon linjalla on mahdollista päästä konkreettisesti suunnittelemaan, toteuttamaan sekä arvioimaan erilaisia kulttuuritapahtumia. Kulttuurituottajan opinnoissa on mahdollista opiskella tapahtuman tuottamista tai painottaa opiskelua esimerkiksi yrittäjyystie-opintokokonaisuuteen. Kulttuurituottaja hallitsee kulttuurialan tuntemuksen sekä verkostoitumisen, johtamisen sekä kehittämisen alueet, talouden hallinnan ja rahoituksen sekä viestintä ja vuorovaikutustaidot. (Mikkeli, [viitattu 13.10.2009])

Yrkeshögskolan Novia. Kulttuurituotannon koulutusohjelma sijaitsee Helsingissä. Kulttuuria tuotetaan yhä useammissa yhteyksissä. Teatterit, museot ja kulttuuriorganisaatiot tekevät yhä useammin yhteistyötä ryhmien organisaatioiden, ja yhtiöiden kanssa kehittääkseen esityksiä, tapahtumia, näyttelyitä sekä festivaaleja. Muuttunut ympäristö vaatii kulttuurituottajalta omistautumisen lisäksi innostusta ja solidaarisuutta sekä laajaa intellektuellista sekä hallinnollista kykyä. Kulttuurituottaja on linkki edellä mainituilla osa-alueilla kaikissa tuotannoissa. (Novia, [viitattu 13.10.2009])

Opinto-ohjelma perustettiin antamaan monipuolinen, sekä teoreettinen että käytännöllinen valmentautuminen kulttuurin parissa työskentelyyn. Kulttuurituottajan tärkeimmät välineet ovat hyvät vuorovaikutustaidot, johtamistaidot, näkemys kulttuurielämän rakenteista yhteiskunnassa, taiteen ja kulttuurin tuntemus, sekä käsitys yhteiskunnan kehittymisestä. Kulttuurituottajuus on pienimuotoinen koulutus, joka käyttää pienuuttaan voimavarana. Tämän koulutuksen kivijalkana ovat läheinen työskentely näyttelijöiden, muusikoiden sekä taiteilijoiden kanssa. Työhön valmistavat opinnot sekä käytännön projektit.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituottajaksi voi valmistua kahdesta eri suuntautumisvaihtoehdosta: mediatuotannon- sekä sosiokulttuurisentyön linjalta. Seinäjoen ammattikorkeakoulu poikkeaa muista kulttuurituotannon koulutuspaikoista, sillä sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehdo on Suomessa ainoa laatuaan. Mielenkiintoiseksi Seinäjoen ammattikorkeakoulun tekee se, että huolimatta siitä, vaikka linjat ovat pääosin keskittyneet erilaisiin opintosisältöihin, on tutkintonimike kuitenkin kummassakin suuntautumisvaihtoehdossa sama: kulttuurituottaja.

Kulttuurituottajat ovat kulttuuri- ja media-alan ammattilaisia, joilla on peruskäsitys kulttuurin eri osa-alueista. Koulutusohjelma painottuu yksilölliseen ohjaukseen sekä omaan ura suunnitteluun alan ammattilaisten avustamana. Kulttuurituottajan ammatti on luovuuden ja organisatorististen taitojen summa, joka kuuluu osaksi palveluammatti-kenttää. Koulutus on erittäin käytännönläheistä projektioppimista,

jossa päämääränä on kouluttaa tulevat kulttuurituottajat työskentelemään yhteisöissä, jossa ammattitaito nivoutuu tiukasti vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoihin. Kulttuurituottajan osaamisen ydintä ovat projektihallintataidot sekä liiketaloudellinen osaaminen. (Seamk, [viitattu 14.10.2009])

Sosiokulttuurisen työn linja painottuu vaihtelevasti erilaisiin luoviin toimintoihin kuten musiikkiin tai draamaan. Viimeisen kahden vuoden ajan koulutus on ollut musiikkipainotteista. Sosiokulttuurisen työn koulutusohjelman tavoite on kouluttaa tiedoiltaan ja taidoiltaan ammattilaisia erilaisten toimintaryhmien ohjaamiseen sekä musiikkitapahtumien tuottamiseen (Seamk, [viitattu 14.10.2009]). Pääpainona opinnoissa ovat musiikin yhteisölliset työtavat sekä rytmimusiikin käyttäminen työvälineenä ryhmiä ohjattaessa (Seamk, [viitattu 14.10.2009]). Koulutusohjelmassa osa opetuksesta tapahtuu konkreettisen bänditoiminnan kautta (Seamk, [viitattu 14.10.2009]).

Tuotanto-opinnot sosiokulttuurisen työn musiikkipainotteisessa koulutuksessa pitävät sisällään projektitöitä, musiikkitapahtuman ja musikaalin tuottamista. Koulutus tähtää teoriaopintojen soveltamista konkreettisesti työelämälähtöisiin projekteihin. (Seamk, [viitattu 14.10.2009])

Mediatuotannon opinnot keskittyvät projektinhallintaan, viestintä- ja teknologia-tuntemukseen sekä johtamis- ja ryhmätyötaitoihin, joita pyritään hyödyntämään työelämälähtöisissä käytännön projektitöissä. (Seamk, [viitattu 14.10.2009]) Mediatuottajan opinnot painottuvat paljolti media-alan teknisen puolen opintokokonaisuuksiin.

Koulutusnetti. Koulutusnetti on opetushallituksen alainen nettisivustopalvelu, josta on saatavilla monipuolista tietoa erilaisista koulutusaloista, hakemisprosesseista sekä valintaperiaatteista. Koulutusnetti antaa myös tietoa eri ammattinimikkeistä, sekä niihin kuuluvasta työnkuvasta. Koulutusnetistä on löydettävissä määritelmä myös kulttuurituotannon koulutukselle.

Kulttuurituottajakoulutuksen tavoitteena ovat valmiudet erilaisiin kulttuuripalveluiden tuottamiseen kansalaisille ja yhteisöille heidän lähtökohdistaan. Koulutusohjelma mahdollistaa myös kulttuuristen sisältöjen laatimisen ja sisällöntuottamisen erilaisiin viestimiin. Opiskelijan ammattitaito rakentuu itselleen valitsemiensa suuntautumista tukevien opintojen mukaan kuten tuottajuuden-, hallinnon-, tai kulttuurikasvatuksen suuntautumisopinnot. Opintojen aikana voi myös olla mukana työelämän hankkeissa. (Koulutusnetti, [viitattu 19.10.2009])

4.2 Kulttuurituottajien ammatilliset valmiudet koulutuspaikkojen mukaan

Metropolia. Kulttuurituottajat ovat päteviä työllistymään kulttuurin liiketoimintaan, tuotteistamiseen ja organisointiin liittyvissä työtehtävissä (Metropolia, [viitattu 13.10.2009]). Metropolia on antanut selkeitä kuvauksia, mihin tehtäviin/ammatteihin koulutuksen käyneet ovat valmiita sijoittumaan. Kulttuurituottajat saavat pätevyuden toimia tapahtumien ja festivaalien tuottajana, tapahtumatuotantoyrityksissä, mainos- ja media-alalla, musiikkibisneksessä, kulttuuriviennin parissa, kulttuuri- ja liikuntajärjestöissä, julkisen sektorin kulttuuritehtävissä sekä kulttuurialan yrittäjänä (Metropolia, [viitattu 13.10.2009]).

Humanistisen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituottajat saavat pätevyuden toimia taide- ja kulttuuriorganisaatioiden, kulttuuritapahtumien, kulttuuri- ja taideprojektien ja produktioiden tuotannollisissa tehtävissä, joita voi tarjota joko järjestöt, yritykset tai kulttuurihallinnot. (Humak, [viitattu 13.10.2009])

Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kulttuurituottaja voi työskennellä luovan toimialan asiantuntijatehtävissä kuten suunnittelu-, tuotanto-, kehittämis-, johtamis, ja ohjaustehtävissä, jotka sijoittuvat muun muassa kulttuuritapahtumiin, järjestöihin, yrityksiin, projekteihin sekä kuntien ja kaupunkien kulttuurihallintoihin. Kulttuurituottaja voi myös työskennellä yrittäjänä. (Mikkeli-amk, [viitattu 13.10.2009])

Yrkeshögskolan Novia. Kulttuurituottaja työskentelee keskeisen tekijänä taiteen ja kulttuurin kentällä. Kulttuurituottaja kuuluu työryhmään, joka suunnittelee ja toteuttaa taidetuotantoja. (Novia, [viitattu 13.10.2009.]

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiokulttuurisen työn linjalta valmistuvat kulttuurituottajille ominaisia ovat muun muassa kulttuuriohjaajan, projektituottajan, työpaja- ja yhteisöohjaajan sekä projekti- tai aluesihteerintyönkuvat. Mediatuottamisen suuntautumisvaihtoehdosta valmistuvat kulttuurituottajat ovat päteviä tuottajan, tuotantopäällikön ja alan asiantuntijavirkoihin. (Seamk, [viitattu 14.10.2009])

Niin sanotun valtion näkökulman olen ottanut opetushallituksen alaisesta koulutusnetistä, joka määrittää kulttuurituottajan ammattia seuraavasti. Kulttuurituotannon koulutusohjelmasta valmistuvat ovat joko itsenäisiä tai toisen palveluksessa toimivia kulttuurisisältöjen ja – palveluiden tuottajia. Kulttuurialan ammattilaiset voivat toimia kulttuuritapahtumissa, kulttuuri- ja taideprojektien suunnittelijoina, vetäjinä, järjestöissä sekä kuntien ja valtion kulttuurihallinnoissa. Virallisia tehtävänimikkeitä kulttuurialan ammattilaisille voivat olla: tuottaja, toiminnanjohtaja, projektipäällikkö, tuotantoassistentti, projektsihteerit, kulttuuriohjaaja tai kulttuurisih- teeri. (Koulutusnetti, [viitattu 19.10.2009])

Keskeisiä kulttuurituottajan ammattitaidon osia koulutusnetin mukaan ovat rahoitus, projektijohtaminen, tiedottaminen, markkinointi, tuotantosuunnittelu sekä taide- ja kulttuurikasvatus osa-alueiden hallinta. Kulttuurituottajien ammattitaidon perustalla ovat viestintätaidot sekä laaja kulttuurintuntemus. (Koulutusnetti, [viitattu 19.10.2009])

Erilaisia työympäristöjä ja ammattinimikkeitä tuntuu olevan lähes yhtä monta kuin alan tekijöitä. Kulttuurin kentällä toimii tuottajia, kulttuuriryittäjiä, tuotantoassistentteja, kulttuuriohjaajia, kulttuurisih- teereitä, toiminnanjohtajia, järjestösihteereitä, projektijohtajia, projektsih- teereitä, kulttuuritoimenjohtajia ja niin edelleen. (Alkio-opisto, [viitattu 11.11.2009])

4.3 Kulttuurituottajien kommentteja koulutuksesta sekä ammatistaan

Toteutin opinnäytetyötäni varten kyselyn eri ammattikorkeakouluissa opiskelleille kulttuurituottajille. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa kuinka eri ammattikorkeakouluissa ja suuntautumisvaihtoehdoissa opiskelleet kulttuurituottajat kokevat tällä hetkellä oman koulutuksensa, kuinka kulttuurituottajan ammatti vastaa heidän nykyistä työtä ja millaisen pätevyyden koulutus heidän mielestään antaa kulttuurituottajalle. Tavoitteena oli myös saada selville ovatko vastaukset eri ammattikorkeakoulusta valmistuneilla kulttuurituottajilla samankaltaisia vai toisistaan suuresti poikkeavia. Kyselyyn vastasi kolme työelämään sijoittunutta kulttuurituottajaa, jotka olivat opiskelleet Mikkelin-, Seinäjoen-, ja Turun ammattikorkeakouluissa. Kysely toteutettiin vastaajien kanssa sähköpostitse.

Turun ammattikorkeakoulusta keväällä 2008 valmistuneen kulttuurituottajan (2009) opiskelu painottui kansainvälisyyteen, markkinointiin sekä tapahtumatuotantoon yksityisellä puolella. Yleisesti koulu oli suuntautunut lastenkulttuurin kehittämiseen. Vastaaja teki vuoden verran valmistumisensa jälkeen keikkahommia freelancerina, jolloin työtehtävät vaihtelivat tuotanto-assistentin tehtävistä, vastaavaan tuottajan tehtäviin sekä erilaisiin promootioihin. Elokuussa 2009 vastaaja perusti oman toiminimen Studio Flow & Go:n, joka on tanssi- ja pr-studio. Studiossa hän toimii tanssijana, tanssinopettajana, promoottorina ja tapahtumatuottajana, sekä toteuttaa Studion kautta omia tapahtumia ja toimii alihankkijana isommille tuotantoyhtiöille.

Mikkelin ammattikorkeakoulussa opiskellut kulttuurituottaja (2009) aikoo valmistua keväällä 2010. Hän on suorittanut kulttuurituottajan opinnot tapahtumatuotantopainotteisella linjalla. Tällä hetkellä hän työskentelee vakituisena työntekijänä tapahtumatuotantotalossa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulusta vuonna 1999 valmistunut kulttuurituottaja (2009) opiskeli tutkintonimikkeensä sosiokulttuurisen työn linjalla. Hän työllistyi heti valmistumisensa jälkeen vanhusten palvelutaloon, jossa hän toimii vapaa-ajanohjaajan tehtävissä.

4.1.1 Kulttuurituottajakoulutuksen antamat ammatilliset valmiudet

Turun ammattikorkeakoulusta valmistunut kulttuurituottaja (2009) kuvaa koulutuksen antia melko epämääräiseksi. Tyytyväinen hän on projektinhallinnan, markkinoinnin suunnittelun ja kansainvälisyyden opintoihin. Suppeana hän puolestaan kokee teknisen puolen opetuksen esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin yhteydessä. Opinnoissa myös muu kaupallinen puoli jäi itse taiteen tuottamisen jalkoihin, eikä hän koe saaneensa tukea omalle suuntautumisellensa yksityisellä tai kaupallisella puolella.

Mikkelin ammattikorkeakoulussa opiskellut kulttuurituottaja (2009) puolestaan kuvaa koulutusta melko laajaksi, jonka seurauksena useita asioita käsiteltiin vain pintapuolisesti. Hän myös kokee, että valmiudet tehokkaaseen tiedottamiseen ja markkinointiin jäivät vaillinaisiksi. Koulutus antoi paljon tietoa luovan alan eri osa-alueista, mutta varsinaiset konkreettiset taidot jäivät puuttumaan. Parhaimmiksi oppimiskokemuksiksi hän kuvaa koulutusohjelmaan kuuluneita työharjoittelujaksoja.

Sosiokulttuurisentyön linjan Seinäjoen ammattikorkeakoulussa suorittanut kulttuurituottaja (2009) toteaa, että koulutuksen antamat valmiudet kykeni hahmottamaan vasta työelämässä. Ryhmän ohjaajana hän painottaa koulusta saamaansa valmiutta ajatusmaailmaan joka on ennakkoluuloton ja avoin – mahdollisuuksia erilaisiin toteutuksiin esimerkiksi vanhuksien kanssa on runsaasti.

Taiteen sekä kulttuurituotannon koulutuksen haasteena on useiden monipuolisten ja usein jopa ristiriitaisten taitojen yhdistäminen. Heidän tulee kyetä pitkän aikavälin ajatteluun, lyhyen aikavälin reaktioihin, omata strategisia tietoja ja toiminnan käytännöllisyyttä, hahmottaa tulevaisuuden visioita, mutta myös tämän hetken tarjontaa (Hristova 2008, 102). Itse uskon, että kyseinen haaste ei kohdistu pelkästään kulttuurituotannon opiskeluun, vaan välittyy suoraan myös kulttuurituottajien ammattiin. Kulttuurituottajien tulisi olla tietyn osaamisalueen rautaisia ammattilaisia, joilla on kuitenkin valmiudet toimia myös monilla muilla osa-alueilla. Kulttuurituottajien tulisi olla ennakkoluulottomia erilaisia työkenttiä kohtaan, mutta saman-

aikaisesti erikoistua kuitenkin vain yhteen. Ei siis ihme, että kulttuurituottajana on haastavaa kyetä ymmärtämään mitä kaikkea on ammatissaan soveltuva tekemään, jos ristiriitaisuuksia alkaa ilmetä jo opinnoissa.

4.1.2 Kulttuurituottajan ammatin ja nykyisten työtehtävien vastaavuus

Turun ammattikorkeakoulusta valmistunut kulttuurituottaja (2009) kokee, että hänen ammatinsa kulttuurituottajana vastaa hänen työtä omassa toiminimessä hyvin. Selkeiksi osaamisalueiksi työssään kulttuurituottajana hän mieltää tuotantokokonaisuuksien hahmottamisen, aikataulutuksen, budjetoinnin sekä henkilöstöbuukkaamisen. Suuressa osassa hänen työssään ovat tällä hetkellä projektiosaaminen, kokonaisuuksien hallinta, markkinointi ja kannattavuuslaskelmat, joista kolmeen ensimmäiseen hän sai tarvittavan teoriatiedon kulttuurituottajakoulutuksen kautta

Mikkelin ammattikorkeakoulusta valmistuva kulttuurituottaja (2009) näkee työnsä tapahtumatuotantotalossa vastaavan ammatiaan kulttuurituottajana, vaikka osan työhön tarvittavista taidoista hän on oppinut työllistymisen jälkeen. Työ sisältää tuottamisen lisäksi myyntiä, joka hänen mukaansa kulkee käsi kädessä tapahtumatuotannon kanssa. Myynnin markkinoinnin ja tiedotuksen ohella hän kuvaa olevan sellainen osa-alue, johon koulutus ei juurikaan pureutunut. Hän kertoo myös, että jokaisen organisaation sisälle kuuluu tehtäväkuvia ja osaamisvaatimuksia, joihin korkeakoulut eivät opetusta tarjoa. Organisaatiot tarjoavat kuitenkin tarjoavat perehdyttämisjaksoja sekä koulutusta, jolloin korkeakoulut eivät ole yksin vastuussa ammatillisen osaamisen ylläpidosta tai kehittämisestä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun käynyt kulttuurituottaja (2009) toteaa, että koulutus vastaa hänen työtehtäviään hyvin. Vapaa-ajanohjaajan työ on täynnä pientä kulttuurin tuottamista. Kulttuurisia välineitä voi käyttää niin paljon kuin itse vain jaksaa. Viikot täyttyvät musiikista, näyttelyiden pystytyksestä, kädentaidoista, teemaviikkojen rakentamisesta, juhlista sekä yhteistyöstä eri tahojen kanssa.

4.1.3 Kulttuurituottajan ammatillisen osaamisen rajat

Turun ammattikorkeakoulusta valmistunut kulttuurituottaja (2009) kuvaa kulttuurituottajan ammatillisen pätevyyden rajoja melko venyviksi, ja hänen mukaansa erikoistumiset vaikuttavat työnsaantiin paljon. Kulttuurituottajan toimenkuvaa lähinnä hän näkee erilaiset projektivetäjäydet, markkinoinnin, promootiot sekä tuottamisen. Suoraa esimerkkiä, mikä ei olisi kulttuurituottajan toimialaa, hän ei osaa sanoa, vaan toteaa, että hyvän ja päteväytyneen kulttuurituottajan tulisi olla valmiina niin sanotusti kaikkeen.

Mikkelin ammattikorkeakoulusta valmistuva kulttuurituottaja (2009) puolestaan toteaa, että koulutus ei anna valmiutta mihinkään tiettyyn työtehtävään, vaan tarjoaa tietoa laajasti useammasta kulttuurialan tehtävänkuvasta. Pätevyys muotoutuu opiskelijan itsensä kiinnostuksen kohteiden kautta hankittavan lisätietouden, taitojen ja kokemuksen kautta. Hänen mielestään kulttuurituottajan ammatti ei myöskään rajaa pois mitään työtehtävää, vaan pätevyys on kiinni osaamispuomasta ja suuntautumisesta alalla. Esimerkkinä hän kertoo, että kulttuurituottajan koulutusohjelman suorittanut ei ole pätevä sellaisenaan tuottamaan tapahtumia, mutta työharjoitteluiden, opinnäytetyön ja oman yleisen tiedonhankinnan keskittäminen tälle osa-alueelle antaa pätevyyden työskentelemään tapahtumatuottajana.

Sosiokulttuurisen työn linjan käynyt kulttuurituottaja Seinäjoen ammattikorkeakoulusta (2009) ei osaa rajata kulttuurituottajan ammatillisen pätevyyden rajoja, vaan toteaa työn olevan monenkirjavaa sekä painottuvan paljolti omiin henkilökohtaiseen suuntautumiseen työn parissa, toisille on tärkeää tehdä isoja tapahtumia, toisille työskennellä pienten ryhmien parissa.

5 KULTTUURITUOTTAJAN TYÖN RAJAPINNAT

Kulttuurituottajien työ on helpoiten määriteltävissä tuottajan erilaisten työtehtävien kautta. Tuottajien ammattikentällä on kuitenkin nousemassa uusi aluevaltaus, jonne kulttuurituottajien työ tekee kasvuaan. Voidaan puhua niin sanotuista rajapinnoista, jonne kulttuurituottajien työnkuva on laajentumassa

Tuottajien ammatin keskeinen elementti, yhteistyö eri tahojen kanssa, on toteutunut tähän asti pääosin kulttuuritoimijoiden ja liiketoiminnan kautta. Yhteistyöverkosto on kuitenkin laajenemassa liiketoiminnan ja taiteen rajapinnalla toimimisen lisäksi kolmikantaiseen muotoon, jossa yhdistyvät kulttuuri, liiketoiminta sekä kolmas toimiala. Kolmatta toimialaa on hahmotettu matkailuksi, sisällöntuottamiseksi, yhteisesti sosiaali- ja terveystalouden kanssa tuotetuksi palveluiksi ja jopa elämykselliseksi. (Halonen 2004, 50.)

Kulttuurituottamisen rajapinnoilla liikuttaessa ja niitä ylittäessä tuottajan roolissa painottuvat tehtävät ideoiden ja eri kenttien toimintatapojen yhteensovittamisessa. Uusien toiminta-alueiden koetaan tuovan mukanaan erikoistumista risteävään toimialaan tuottajuuden toimen ohella. Rajapintojen ylittäminen nähdään tilanteena, jossa kulttuurin kautta pyritään tuomaan lisäarvoa toisen toimialan rikastuttamiseksi, tuottaja toimii lähettiläänä muiden toimialojen suuntaan tuoden oman kulttuurisen arvomaailman mukanaan. (Halonen 2004, 50–51.)

Rajapinnoilla toimiminen tarkoittaa esimerkiksi matkailun suhteen kulttuurisisällöllisten tuote- ja palvelupakettien kehittämistä matkailupalvelujen käyttöön, tai uusmediapuolella työskentelyä verkkotuotantojen ja peliteollisuuden parissa. (Halonen 2007, 149.)

5.1 Sosiokulttuurinen työ rajapintana

Virallinen ammattiryhmä, joka jo osittain työskentelee edellä mainituilla kulttuurityön rajapinnoilla, ovat sosiokulttuuriseen työhön erikoistuneet kulttuurituottajat. Sosiokulttuurinen työ on kulttuurisin välinein toteutettavaa sosiaalityötä, joka pu-reutuu muun muassa syrjäytymistä ehkäisevään toimintaan. Sosiokulttuurinen työ on rajapinnalla toimimista sosiaali- ja hyvinvointialan kentässä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu sai luvan vuonna 1995 opetusministeriöltä aloittaa virallisen sosiokulttuurisen työn koulutusmuodon (Opetussuunnitelma). Koulutusohjelman tavoitteeksi nousi tavoite kouluttaa moderniin kulttuuri-, ja yhteisötyön asiantuntijoita, jotka olivat kykeneviä toimimaan johto-, organisointi-, ja suunnittelu-tehtävissä paikalliskulttuurien sekä alueellisten yhteisöjen ja ryhmien tukemiseen suuntaavassa työssä. Sosiokulttuurisentyön koulutusohjelman tavoitteena oli myös antaa tiedot ja taidot kansalaisryhmien toimintaprojektien ohjaamiseen, kansalais-ten osallistumismuotojen kehittämiseen sekä paikallisyhteisöjen omaehtoisen toi-minnan virittämiseen. Erikoisosa-alueena koulutusohjelmassa on käytetty draa-maa sekä musiikkia. (Opetussuunnitelma)

Ammattikäytännä sosiokulttuurinen työ ylittää perinteikkäät sektorirajat, ja työtä voidaan toteuttaa niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla sekä kansalaisjärjes-töissä. Sosiokulttuurista työtä ovat suunnittelu ja organisoititehtävien lisäksi pro-jektit nuoriso-, kulttuuri-, ja vapaa-aikatoiminnan alueilla. Työ voi olla paikallisyh-teisöjen aktivointitoimintaa kylä- ja lähiötyön muodossa, nuorten, vanhusten, pako-laisten sekä muiden erityisryhmien kanssa tehtävää työtä. Sosiokulttuurisentyön ammattitaitoa on mahdollista hyödyntää myös hyvinvointipalvelujen ja paikallis- viestinnän kehittämiseen liittyvissä konsultaatio- ja projektitehtävissä. (Opetus-suunnitelma)

Sosiokulttuurinen työ voi olla esimerkiksi luovien sekä osallistavien menetelmien viemistä sosiaalialan kentälle kuten mielenterveyskuntoutujien kanssa luovan kir-joituksen menetelmällä toteutettu kirja-projekti.

5.2 Taide ja kulttuurituottajat

Kulttuurituottajan ammatillisen pätevyyden rajoja pohtiessa ei voi väistellä kysymystä, mitä tulee kulttuurituottajan toimimiseen taiteen parissa. Pohdittavaa herättää kysymys, voiko kulttuurituottaja toimia tuottajana teatterissa tai teatteriesitykselle, ja millainen rooli kulttuurituottajalla on esimerkiksi kuvataiteiden parissa. Taiteen parissa työskentely on myös rajapinnalla toimimista, mutta lievemässä merkityksessä. Taide ja kulttuuri ovat ikään kuin symbioosissa toistensa kanssa, eivätkä täysin eri osa-alueita kuin taas esimerkiksi kulttuuri ja sosiaaliala.

Taiteen parissa työskenneltäessä voidaan puhua niin sanotusta taidelähtöisestä tuottamistavasta, jossa tuottajan rooli on nimenomaan olla sillanrakentajana taide-teoksen, oli se sitten kuvataidetta tai tapahtuma, ja yleisön välillä. Taidelähtöisessä tuottamistavassa tuottajan tulee ymmärtää teosta, jonka parissa hän työskentelee, mutta tuottaja ei omassa roolissaan puutu millään tavalla teoksen sisältöön.

Perusajatuksena tuottamiselle on ehdottomasti sisältökeskeisyys. Tarvitaan peruskysymyksiä miksi ja minkälainen jokin teos on, miksi ja millä ehdoin sitä esitetään ja kenelle, sen kummempaa se ei kuitenkaan ole. Taideteoksen tulee olla aina tuottajan ja tuottamisen tärkein motiivi. (Sauramo 2007, 16.)

Taidelähtöisessä tuottamistavassa tuottaja ei vaikuta tuottamansa teoksen sisältöön, eikä muokkaa sisältöä markkinoihin sopivaksi, vaan hän oman ammattitaitonsa kautta yrittää löytää rahoituksen, markkinat sekä levityskanavan taiteellisista lähtökohdista nousseille sisällöille. (Autio 2007, 2.)

Taiteilijan ja tuottajan päämäärien tulee olla yhteneväiset, sillä myös esityspaikka, markkinointi ja viestintä tuotantobudjetin ohella vaikuttavat vahvasti katsomiskokemukseen sekä teoksen vastaanottoon. (Autio 2007, 2.)

Mielestäni taidelähtöinen tuottamistapa puhuu kulttuurituottajan puolesta taiteen kentällä toimimisessa. Kulttuurituottaja on ikään kuin mahdollistava tekijä, jolla on ammattiosaaminen tuotannollisista toimenpiteistä, ja joka oman osaamisensa

kautta pyrkii löytämään kulloinkin parhaimmat toimenpiteet juuri kyseiselle teokselle.

Kulttuurituottajien toimimiseen taiteen eri kentillä on olemassa jakautuvia mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Taiteen ja kulttuurin tuotanto olisi hyvä nähdä omana toimintakenttänään, johon liiketaloudelliset komponentit tuovat lisäarvoa. Taidelaitosten, -organisaatioiden sekä taidelähtöisten projektien vetäminen sekä managerointi tarvitsevat erityistaitoja sekä erityiskysymyksiä. Taiteen tuotannollisessa näkökulmassa on otettava huomioon tuotteen ei-materiaalinen arvo, joka muuttuu ajassa, myös rahoitukseen, markkinointi sekä kuluttajan käyttäytymisen ennakointi pohjautuvat taiteen ja kulttuurin kentällä erilaisista lähtökohdista. (Vartiainen, [18.11.2009])

Kulttuurituottajien asemaa teatterin parissa on tutkinut opinnäytetyössään Sari Satama. Hänen opinnäytetyönsä aiheen selvitystyö on koottu teatterituottajien haastatteluista, lähdeteoksista sekä omasta kokemuksesta tuotantoassistenttina Tampereen Teatterikesässä.

Sataman opinnäytetyössä käy ilmi, että teatterin tuottamisen peruselementit koostuvat huomattavan paljolti samoista kokonaisuuksista kuin tapahtumatuottaminen. Teatterissa taiteellinen päätäntävalta sekä visiointi kuuluvat ohjaajan työtehtäviin kun taas tuottajan työnkuvaan kuuluvat esitys- ja harjoitusaikataulut, markkinoinnin suunnittelu, tiedotus, budjetointi, yhteistyökumppanien hankkiminen ja välillä jopa palkkojen maksaminen (Satama 2009, 21.) Tuottajan toimenkuva saattaa myös vaihdella produktion tarpeiden mukaan (Satama 2009, 21).

Sataman haastattelut osoittavat, että mielipiteet teatterin tuottamisen suhteen ovat kuitenkin jakautuvia. Teatterituottajista osa kokee, että teatteria ei voi tuottaa ellei intohimo teatteria kohtaan ole todella vahva. Toisen mielestä tuottajaksi kasvetaan teatterin maailmassa ensin sekalaisia teatteritöitä tehden, kun taas yksi näkemys on, että pelkkä kyky ja näkemys teatterin tuottamisesta riittävät.

Sataman (2009) mukaan teatterituottamisessa ei ole mitään niin ihmeellistä, että se vaatisi tuottajan erikoistumista nimenomaan teatterituottamiseen. Satama toteaa, että kulttuurituottaja voi antaa teatterituottamisen maailmaan ammattitaitoa, mutta ei ole heti kättelyssä tokikaan asiantuntija, mutta työkokemuksen kautta myös asiantuntijuus kehittyy.

Moision ja Jyrämän (2000, 30) tuottajille toteuttaman haastattelun mukaan tuottajien mielipiteet eroavat kysyttäessä, kuinka erikoistuneita projekteja tuottajien tulisi tehdä. Yleisin mielipide oli, että tuottajien tulisi pysytellä vain niissä projekteissa, jotka sijoittuvat siihen verkostoon ja ympäristöön jonka tuottaja tuntee. Ammatillisista kokemusta kulttuurin alalla ei koeta avuksi, jos suhteet ja verkostot puuttuvat. Yksi haastatelluista kuitenkin koki, että parasta tuottajan työssä on nimenomaan muuttuvuus, tuottaa voi mitä vaan. Tuolloin verkoston muodostavat kaikki ne ihmiset, jotka tuottaja on joskus tavannut tai kenen kanssa on tehnyt töitä. Eräs tuottaja oli todennut tuottajan tärkeimmäksi tehtäväksi taiteilijoiden ideoiden toteuttamisen. Hän myös mielsi tuottajan osittain koordinaattoriksi, jonka tehtävä on pohtia strategioita ja hankkia kontaktiverkkoja.

Oman näkemykseni mukaan on mahdollista, että kulttuurituottaja voi toimia tuottajana kuvataiteisiin liittyvissä projekteissa, kuten esimerkiksi taidenäyttelyn tuottamisessa tai jonkin taideteoksen tuotteistamisessa. Uskon myös, että kulttuurituottaja on kykenevä teatterituottamiseen. Onhan tuottaja kykenevä järjestämään myös muun muassa elokuvafestivaaleja, musiikkitapahtumia tai jopa kirja- tai käsityömessuja. Kaikissa edellä mainituissa on kuitenkin kyse enemmän puitteiden luomisesta sisällön ehdoilla kuin taiteellisesta toteutuksesta, jossa erikoisosaaminen on ehdotonta. En kuitenkaan pidä näiden taiteenalojen parissa työskentelyä taikka itse tuottamista itsestäänselvytenä, vaan jotta voitaisiin saavuttaa haluttu lopputulos, on siihen tiettyjä edellytyksiä, joita kulttuurituottajan tulisi noudattaa.

Kyseisten taiteenalojen kanssa toimiessa on tuottajan työskenneltävä tiiviisti taiteilijan, taiteellisen johtajan tai teatteripuolella ohjaajan kanssa, jotta hän pystyy ymmärtämään teoksen sisällön, olemuksen sekä halutut tavoitteet teokseen liittyen. Tuottajan tulee myös nähdä hieman enemmän vaivaa, jos hän työskentelee aihe-

alueella, joka ei ole hänelle ennestään tuttu. Jos esimerkiksi taidenäyttely edustaa vahvasti jotain tiettyä tyyliä, on mielestäni tuottajan hankittava perustiedot siitä, jotta saman tyylin noudattaminen voi luontevasti jatkua muun muassa näyttelytilassa, tiedotustyyliä tai markkinoinnissa.

Haastavuutta aiheuttaa myös tietyn taiteenalan eri kanavien sekä verkostojen löytäminen sekä niiden hyväksikäyttäminen; taiteelle on omia uniikkeja tiedotuskanavia lehtiä myöden samoin kuin teatterilla. Uskon, että taustatieto tietystä taiteen alasta auttaa tuottamisessa, mutta ei ole välttämättömyys. Henkilökohtaisesti voisin toimia tuottajana tanssiteatterissa, sillä omaan tuottamisen peruselementit, sekä tiedän vankan harrastuspohjani kautta tanssimisesta sekä esitysten koostamisesta paljon. En kuitenkaan koe, ettei vastaavaa tietoa tanssimatoista, valoista, lämmittelytiloista, pukuhuoneista sekä muista seikoista pystyisi saamaan selvitettyä ilman erikoistumista tanssiteatterin tuottamiseen. Haastavaa tuottajalle on rajapinnalla liikuttaessa omata tarpeeksi tietoa kohdeyleisöstä, toisaalta tuottaja joutuu aina pohtimaan sekä tekemään taustatyötä teoksen tai tapahtuman motiiveista sekä yleisöstä, jolle teos tai tapahtuma suunnataan.

Niin kauan kunnes tuottajan rooli on mahdollistaa teoksen pääsy maailmaan ja yleisön tietoisuuteen, on kulttuurituottajan mielestäni mahdollista työskennellä näiden taiteenalojen parissa. Jos tuottajan tulee kuitenkin vastata myös teoksen sisältöön liittyvistä asioista, tarvitsee tuottaja ehdottomasti erikoisosaamista.

Elokuva- ja musiikkiteollisuus. Musiikin- ja elokuvateollisuuden puolella on myös tuottajia. Yhteisestä ”tuottaja” nimikkeestä huolimatta, ei kulttuurituottaja mielestäni ole pätevä toimimaan näiden tuotantojen parissa. Kyseessä ovat omat erikoisosa-alueensa, joissa on olemassa omat tuottajakoulutuksensa, Music Management ja Elokuva- ja televisiotuotanto. Syy, miksi en ajattele kulttuurituottajien kykenevän näiden taiteenalojen tuottamiseen on kyseisten alojen laajuus sekä vaativa asiantuntijuus. Uskon, että näillä kahdella taiteenalalla tuottaminen on vankan asiantuntijuuspohjan vuoksi ikään kuin osa sisällöntuotantoa, esimerkiksi musiikin tuottajan tulee ymmärtää hyvin paljon jo musiikista itsestään, ei pelkästään luoda puitteita sille. Mielestäni musiikissa sekä elokuvissa kyseessä ovat

niin suuret kokonaisuudet, ettei pelkkä kulttuurituottaja voi onnistua samaistamaan näitä ominaisuuksia, vaan se vaatii vuosien perehtymistä ja kouluttautumista. Toisaalta, mielestäni on mahdollista kuitenkin työskennellä esimerkiksi musiikkiteollisuudessa ainakin pienissä levy-yhtiöissä, jonkin tietyn osa-alueen, kuten tiedotuksen tai markkinoinnin parissa.

5.3 Rajapintojen merkitykset

Rajapinnoilla toimiminen ja niiden ylittäminen näyttäytyy mielestäni kulttuurituottajille ehdottomana voimavarana. Kulttuurituottajilla on näin ollen paremmat mahdollisuudet toteuttaa omia intressejään sekä laajentaa toimintakenttäänsä. Tämä laajentaa myös kulttuurituottajien työnhakumahdollisuuksia ja kannustaa hankkimaan erikoistumisosaamista. Kulttuurituottajakoulutukseen uudet työn rajapinnat puolestaan heijastuvat haasteena, sillä tarkkaa määrittelyä siitä, kuinka kulttuurituottajakoulutus tulisi Suomessa rakentua, ei ole. Rajapinnoilla toimimista mietittäessä, saattaa kulttuurituottajakoulutus laajentua ja hajaantua edelleen. Parhaimmillaan työn rajamuotojen korostuessa kulttuurituottajakoulutus saatetaan muokata uusiksi. Näin aikaansaataisiin selkeitä eri osaamisalueita ja suuntautumisvaihtoehtoja tarjoavia yksiköitä. Uudet rajapinnoille työnsä levittäneet kulttuurituottajat koen voimavaraksi myös muille toimialoille, sillä uskon, että monipuolinen ammattiosaaminen vain edesauttaa työympäristössä, toiminnan kehittämässä ja luomisessa.

Halonen (2007, 149) on havainnut tutkimuksessaan, että kulttuurituottajat pitävät yhteistyötä muiden toimialojen kautta välttämättömänä työllisyyden turvaamiseksi. Freelancer tuottajat etenkin kokevat toimeksiantojen mahdollisimman laajalta kentältä olevan suorastaan jopa elinehto työn kausiluontoisuuden sekä alalle koulutettavien suuren määrän takia.

Kulttuuria on alettu liittää strategioissa kiinteäksi osaksi maakuntien, kuntien sekä kaupunkien aluekehitystä. Luovuus sekä luovaan talouteen nojaava aluekehitys on noussut osaksi kansallista kilpailukykyä (Halonen 2007, 149). On mahdollista, että

kulttuurin rajapintojen toiminta osaltaan auttaa kokonaisuudessaan kulttuurialaa kiinnittymään paremmin yhteiskunnan rakenteeseen sekä saavuttamaan tasavertaisen jalansijan muiden yhteiskunnallisten alojen kanssa.

Kasvupotentiaalia luovien alojen sekä muiden alojen rajapinnoilla on todella paljon. Vuorovaikutus eri alojen, kuten it-, kulttuuri- sekä muiden luovien alojen, hyvinvointialan- ja matkailualan kesken luo uusia mahdollisuuksia. Erilaisten alojen törmäyttäminen toisiinsa tulisi olla ennakkoluulotonta. (Sinnemäki, [viitattu 13.11.2009])

Yhteistyömahdollisuus luovien alojen kanssa tulisi perinteisten toimialojen kokea sekä vastaanottaa haasteena sekä mahdollisuutena. Luovien alojen merkitys taloudessa on kasvamassa, kun perinteisiä toiminta- ja tuotantotapoja joudutaan muuttamaan, tuolloin on kysymys erilaisesta talouden logistiikasta. Erilaisten ajattelutapojen sekä erilaisen osaamisen kautta voi paremmin syntyä jotakin täysin uutta kuin siitä, että yhteen kokoontuu vain samoin ajattelevia ihmisiä. (Sinnemäki, [viitattu 13.11.2009])

6 LOPPUPOHDINTA

Matka kulttuurin tuottamisen sekä kulttuurituottajien ammatin syvimpään olemukseen on ollut enemmän kuin antoisa. Osaan vihdoin hahmottaa itseni kulttuurituottajien aikajanelle, tiedän mistä ammattini on tullut, minne se on menossa ja mitä mahdollisuuksia tulevaisuudessa kulttuurituottajalla voi olla. Koen erittäin tärkeäksi, että olen kartoittanut sekä sisäistänyt opinnäytetyöni kautta kaikki nämä tiedot, mitkä kuuluvat olennaisesti kulttuurituottajien ammattiin. Opinnäytetyöni aiheen kautta olen päässyt lähemmäs tulevaa ammattiani, ja karistanut monia pelkoja, jotka ovat aiheutuneet suurimmaksi osaksi tietämättömyydestä. On ollut esimerkiksi tärkeää havaita, että kulttuurituottajakoulutus on saanut alkunsa uusista tarpeista kulttuurityön parissa. Helpotuin, kun huomasin haastattelujen kautta, että olivat kulttuurituottajat saaneet ammatin mistä opinahjosta tahansa, miettivät he loppujen lopuksi ammatistaan sekä koulutuksestaan samankaltaisia ajatuksia.

Opinnäytetyötä tehdessäni kohtasin jo heti alkumetreillä suuren haasteen, tiedon vaillinaisuuden. Oli erittäin yllättävää havaita, että kirjallisuutta liittyen kulttuurin tuottamiseen, kulttuurituotantoon tai kulttuurituottajiin, ei paljolti ole vielä olemassa, tai kyseiset tiedot ovat sisällytettyinä suurempiin jopa välillä yllättäviin asiakokonaisuuksiin. Koen erittäin tarpeelliseksi kulttuurituottajakoulutuksessa oleville pysyä helposti perehtymään ammattinsa historiaan, muutoksiin sekä erilaisiin näkemyksiin ammatistaan – varsinkin, jos koulussa varsinaista työnkuvaa, tulevia työtehtäviä taikka ammatin juuria ei ole otettu perehdyttävästi esille.

Etsiessäni tietolähteitä havaitsin, että kulttuurituottajan ammatista sekä osaamisesta on suureksi onnekseni tehnyt tutkimuksia sekä kirjoittanut artikkeleita filosofian maisteri Katri Halonen, joka työskentelee niin opettajana kuin tutkijana Helsingin ammattikorkeakoulussa Metropoliasissa. Halosen ollessa selkeästi ainoa löytämäni henkilö, joka kulttuurituottajan ammatinkuvaan on pintaa syvemmältä perehtynyt, koin luontevaksi ja erittäin olennaiseksi selvittää hänen näkemyksensä opinnäytetyössäni käsittelemistä asioista. Tarkoitukseni ei ollut Halosen kautta löytää ehdottomia totuuksia, vaan saada uusia näkökulmia sekä uusinta tietoa, joihin ver-

rata omia havaintojani, löydöksiäni, mielipiteitäni sekä aikaisempia että opinnäytetyöprosessin ajalta saamiani kokemuksia.

Halosen mukaan kulttuurituottaja (AMK) on kulttuurialan tuotannollisten tehtävien ammattilainen, joka omaa erityisosaamisen, joltakin tietyltä osa-alueelta kuten kulttuurisisällöistä, ammattialueista, rajapinnoista, kohderyhmistä/metelmistä tai toimintasektorilta. Hänen mukaansa kulttuurituottajien ammatillinen osaaminen perustuu projektinhallinnolliseen osaamiseen, sekä yleisosaamiseen kulttuurisisältöjen, ammattialueiden, rajapinnalla toimimisen, kohderyhmien sekä menetelmien ja toimintasektorin kentältä. Tutkimustensa perusteella Halonen kuitenkin toteaa, että tarvetta niin sanotuille yleistuottajille ei kuitenkaan enää ole ainakaan laajamittaisesti olemassa, vaan avainasemassa on erikoistuminen kulttuurituottajan opinnoissa. Halosen mukaan "yleistuottajaksi" kouluttautumisen ei voi ajatella olevan korkeakoulutasoista koulutusta.

Keskusteltaessa kulttuurituottajien ammatin rajoista Halosen mielestä rajat muodostuvat nimenomaan erikoistumisen myötä. Hän kuitenkin painottaa mahdollisuutta työllistyä esimerkiksi markkinointiviestinnässä, jos markkinointiviestinnän osa-alueelta opintopisteet ovat huomattava osa tutkintoa, jolloin näkökulma on tullut esille sekä markkinointiviestintäspesifeissä opintojaksoissa että produktioissa, työharjoittelussa ja opinnäytetyössä kyseisen roolin kantamisen myötä. Jos markkinointiviestinnän opintoja on esimerkiksi alle 20, ei henkilö voi hänen mielestään mainostaa itseään markkinointiin erikoistuneena kulttuurituottajana. Siirtyessämme käsittelemään teatteriä sekä taiteeseen liittyviä tuottajadilemmejä, pysyy Halosen mielipide jälleen erikoistumisen puolella. Hänen mukaansa taiteenaloilla työskenneltäessä, esimerkiksi teatterin tuottajana, tarvitaan vahvaa teatterialan, historian sekä termistön tuntemusta. Jokaisella taitealalla on oma historiansa, toimijaverkostonsa ja toiminnan käytänteet, joiden tuntemus on ammattimaisen toiminnan keskeinen osa. Ilman erikoistumista tuottajan taidot teatterin kentällä olisivat amatööriosaamista.

Kulttuurituottajien tulevaisuudesta ja sen haasteesta puhuttaessa Halonen kokee alan olevan osaamisen suhteen sekä kaventumassa että laajenemassa. Kaven-

tumisena Halonen kuvaa suurta erikoistumisen tarvetta kulttuurituottajilla, kun taas laajenemisella hän tarkoittaa tiedon viemistä tiettyä erikoistumisenalaa pidemmälle. Esimerkiksi, markkinointiviestintään erikoistunut kulttuurituottaja tarvitsee syvempää osaamista myös kohderyhmistä tai tietystä genrestä, nousemassa olevista viestintäkanavista, ja markkinoinnin trendeistä. Kulttuurituottajilla tulee olla ydintuote, joihin he osaavat kehittää lisätoimintoja, joista puolestaan muodostuu bisnes, sekä laajoja konsepteja. Halosen henkilökohtainen näkemys rajapinnoista (joihin voi kuulua esimerkiksi uudet alueet kuten sairaalat tai vaikkapa telakkateollisuus) muodostuu myös hänen omiin tutkimustuloksiin. Halonen ei koe rajapintoja vielä suurena työllistymisen mahdollisuutena koulusta valmistumassa olevalle kulttuurituottajille, vaan hän toteaa niiden olevan ideologisella tasolla toimivia, kyseessä on kuitenkin kulttuurituottajien meneminen niin sanotusti väärälle osaamisalueelle. Sosiokulttuurisen työstä Halonen pitää nimenomaan ideologisessa mielessä, mutta kokee, että tarvetta on kuitenkin sosionomin tai lähihoitajan papereille ennen kuin töitä voi saada, tai vaihtoehtoisesti sosiokulttuurisen työn tulisi olla yhdistettynä bisnesmalleihin. Rajapinnoilla toimimisen hän kokee olevan tällä hetkellä enemmän aiemmin hankittujen tietojen ja pätevyyksien pohjalle kulttuurituottaja koulutuksen kautta rakennettua toimintaa. Ei sinänsä pelkän tuottajakoulutuksen pohjalta rakennettavaa kokonaan uusien mallien luomista, esimerkiksi edellinen ammatti nuoriso-ohjaajana, johon yhdistetään kulttuurituottajan ammattitaitoa.

Halosen kanssa käydyn keskustelun jälkeen ymmärsin, miksi minulla oli ollut niin vahvasti epäselvyyksiä tulevan ammattini sekä etenkin työnkuvani suhteen. Halosen näkemyksissä korostuu kulttuurituottajien erikoistuminen ja opintojen fokusointi vain tiettyihin osa-alueisiin. Itse tulkitsen koulutukseni hyvin laajana kokonaisuutena, vaikka sosiokulttuurisen työn tulisi olla jo etukäteen annettu erikoistumisalue. Koen, että en ole saanut mistään tietystä osa-alueesta opintojeni aikana niin sanottua syventävää tuntemusta, vaan opinnoissani on keskitytty enemmän antamaan valmiuksia useilta osa-alueilta kuten markkinoinnista, tiedotuksesta, viestinnästä, ryhmän vetämisestä, draamamenetelmistä sekä tuottamisesta. Opintojeni laajuuden vuoksi näen tulevan työnkuvani erilaisina mahdollisuuksina, kuin selkeänä erikoisosaamisena vain tietyllä osa-alueella, mikä on puolestaan hankaloittanut kykyäni hahmottaa kokonaisuudessaan tulevaa työnkuvaani.

Koen olevani pohjimmiltani enemmän yleistuottaja, kuin asiantuntijaosaaja. Vaikka Halosen tutkimuksissa on käynyt ilmi, ettei yleistuottajille olisi enää yhteiskunnassa tarvetta, en välttämättä pystyisi olemaan muuta. Uskon, että tulen hankkimaan erikoisosaamisen taitoja tulevaisuudessa, mutta vielä en ole tuntenut suurta intohimoa mihinkään spesifioituneeseen osa-alueeseen tuottajan työssä, vaan olen innostunut nimenomaan työn vaihtelevuudesta.

Uskon Halosen tutkimustuloksiin kulttuurituottajien erikoistumisesta osittain. Kohdennettu sekä syvennetty ammattitaito tietyltä osa-alueelta voi taata tietotaitona helpommin töitä kulttuurituottajalle. Olen kuitenkin hämmentynyt, että onko todellakin Suomen kokoisessa maassa kulttuuripuolella niin hyvä tilanne tällä hetkellä, että kulttuurituottajat voivat ikään kuin valita työnsä, eli keskittyä vain yhteen osa-alueeseen. Oma käsitykseni on ollut, että jos kulttuurityöllä haluaa pärjätä, on kyettävä muuntautumaan erilaisiin tilanteisiin, verkostoihin sekä tehtäviin. Toisaalta omat mielipiteeni perustuvat pelkkiin arveluihin, Halosen kommentit hänen teke miin tutkimuksiin. Hahmottaessani kulttuurituottajan ammatillisen pätevyyden rajoja, Halonen näkee kulttuurituottajien ammatillisen osaamisen laajentuvan tulevaisuudessa, mutta kuitenkin oman erityisosaamisensa alueella tai sen kautta, kuitenkin siihen vahvasti liitettynä. Itse huomaan muuta. Työvoimatoimiston kautta haussa olevat kulttuurialan työpaikat tai kulttuurityöntekijöille soveltuvat työpaikat viestivät vahvasti laajan yleisosaamisen puolesta. Työhön soveltuvalta työntekijältä vaaditaan taitoja laidasta laitaan, aina markkinoinnista audiovisuaalisiin kykyihin sekä viestinnällisistä taidoista tietotekniseen osaamiseen.

Tekemäni kysely kulttuurituottajille tuo ilmi, että suuntautumisen ohella työelämään siirryttäessä pelkkiä erikoistumisen vaatimia taitoja ei koeta täysin riittäväksi, vaan tarvetta ilmenee työelämässä muillakin osa-alueilla. Esimerkiksi tapahtumatuottamiseen suuntautunut kulttuurituotannon opiskelija Mikkelistä, on töissä tapahtumatalossa, mutta tarvitsee työssään olennaisesti myyntiin liittyviä taitoja, joita opinnoissaan ei saanut. Vaikka erikoistuminen olisi erittäin spesifioitunutta, onko mahdollista luottaa siihen, että työllistyy yhtä spesifioituneeseen työtehtävään. Puolestaan Turun ammattikorkeakoulusta valmistunut kulttuurituottaja kommentoi ammatin rajoja venyviksi. Hän totesi, että erikoistuminen vaikuttaa työnsaantiin paljon,

mutta hyvän ja pätevöityneen kulttuurituottajan tulisi olla valmiina työssään kuitenkin kaikkeen. Ristiriitaisuuksilta ei näytä voivan välttyä käsiteltäessä kulttuurituottajan ammatillisen osaamisen rajoja.

Halosen näkemys kulttuurituottajien ammatillisesta erikoistumisesta jatkuu keskusteltaessa taiteenaloilla työskentelystä, jonka koen itse eräänlaiseksi kulttuurituottajan työn rajapinnaksi. Hänen mielestään esimerkiksi teatterituottajana toimimiseen tarvitaan erikoistumista, muuten työ on amatööritasoisista. Itse en ole poissulkenut kulttuurituottajien mahdollisuuksia toimia tiettyjen taiteen eri alojen parissa, mutta opinnäytetyössäni tehneisiin havaintoihin perustuen olen katsonut parhaaksi siirtää vastuun tässä tapauksessa kulttuurituottajan ammatillisesta osaamisesta eteenpäin. Löytämäni tiedot tuottajan roolista taiteen kentällä olivat erittäin ristiriitaisia, enkä usko ehdottoman totuuden tässä yhteydessä edes löytyvän, joten loogisinta mielestäni on, että päätöksen kulttuurituottajan taitojen riittävydestä tekee viime kädessä joko taiteilija itse, taikka tuottajaa etsivä taho. Yleensä aina töitä haettaessa päätös siitä, kuinka hyvä tai pätevä työnhakija on, ei perustu omaan näkemykseen vaan työntekijää hakevan tahon vaatimuksiin sekä mielipiteeseen. On myös mahdollista, että teatteriin erikoistuneelta kulttuurituottajalla voi olla puutteita, jotka estävät hänen palkkaamisensa, vaikka teatteri olisikin hänen erikoisalansa. Kyse on kaiken kaikkiaan monien asioiden summasta.

Toimivat tuottajat kulttuurin tai taiteen kentällä, on heillä yhdistävänä tekijänä tuottajaluonne, joka tuo ilmi tuottajan yleisimpiä ominaisuuksia. Tuottajaluonteen on Oksman (2002) havainnut tutkiessaan eri osa-alueilla työskentelevien tuottajien ammattia sekä heidän erikoisominaisuuksia, sekä ammatillista kasvua. Minulle tuottajaluonne näyttäytyy eräänlaisena todisteena siitä, että eri osa-alueiden tuottajilla on olemassa voimakas yhteneväinen piirre, jonka tarkoituksena on ajaa tuotettavan ilmiön tai asian etua. Mielestäni tämä luonnepiirre antaa jo hyvän lähtökohdan, vaikka tuottajalla ei olisikaan hankittua ammattiosaamista koulutuksen tai työn kautta esimerkiksi teatterituottamisesta.

Myötäillen osittain Halosen mielipiteitä rajapintojen suhteen, joissa liikutaan selkeästi eri alan puolella. En koe, että aika olisi kovinkaan kypsä rajapintojen ylittämi-

seen. Sosiokulttuurista työtä opiskeltuani olen ehdottomasti kyseisen ideologian kannattaja niin kuin Halonenkin, mutta töitä hakiessa vaikuttaa siltä, että sosiokulttuurinen työ on joko vieras toimintamenetelmä tai työhön halutaan sosiaalialan ammatin omaavia henkilöitä. Vielä ei nähdä rikkautena saatikka kokonaisuutta täydentävänä mahdollisuutena työntekijöiden erilaisia koulutustaustoja. Rajapintojen ylittäminen sosiokulttuurisesta näkökulmasta tuntuu toimivan tällä hetkellä parhaiten itsenäisten projektien tai hankkeiden kautta, kuin välttämättä niinkään valmiina työpaikkoina.

Koonti kaikista Suomen ammattikorkeakouluista, jotka opettavat kulttuurituotantoa, auttoi minua hahmottamaan omaa koulutustani sekä ymmärtämään, mitä asioita opintojeni myötä olen oppinut ja mihin opintoni eivät selkeästikään ole keskittyneet. Luulisi, että on helppo ymmärtää omia opintojaan, mutta näköjään on mahdollista tehdä se paremminkin. Joskus tarvitaan paljon tietoa, että voi hahmottaa oman tietonsa. Nyt pystyn töitä hakiessani paremmin tiedostamaan, mitä puutteita minulla voi osaamisessani olla hakemaani paikkaan liittyen tai verrattuna muihin hakijoihin, etenkin jos he ovat myös kulttuurituottajia. Pystyn miettimään kuinka voisin puutteitani korvata tai osaamistani paremmin korostaa. Esimerkiksi jos haen töitä liittyen kulttuuritoimintoihin lasten parissa, minulla on hyvät ryhmätyö- ja ryhmänohjaustaidot, mutta jollakin toisella kulttuurituottajalla voi olla puolestaan taitoja ja kulttuurikasvatuksesta.

Kulttuurituottajakoulutuksia tarkasteltaessa päädyin ihmettelemään, miksi ammattikorkeakoulut eivät ole selkeästi spesifioituneet eri osa-alueisiin, vaan tarjoavat osittain samoja koulutuskokonaisuuksia kukin hieman omalla tavallaan. Jännittävää oli huomata, että en niinkään jäänyt itse kaipaamaan erikoistumisopintoja, vaan mielestäni aiheellista olisi keskittää kukin ammattikorkeakoulu vain tiettyihin osa-alueisiin. Näin pystyttäisiin takaamaan laadukkaita opintoja eikä liian laajoja kokonaisuuksia. Kyselyni tulokset eri ammattikorkeakouluista valmistuneille kulttuurituottajille mielestäni puolsivat samaa näkemystä. Vaikka tällä hetkellä suuntautumisvaihtoehdot ovat erilaiset, koetaan kokonaisuus silti liian laveaksi ja varsinaisen osaaminen on pelkkä pintaraapaisu. Nykyinen käytäntö ei siis ole kuitenkaan toimiva. Loistavaa olisi, jos ammattikorkeakoulut päivittäisivät yhteiskunnan

tarpeet kulttuurialalta ja järjestäisivät opintonsa niitä vastaavaksi sekä selkeiksi isoiksi kokonaisuuksiksi. Voitaisiin perustaa esimerkiksi yksi yksikkö, jossa opetaan pelkästään erilaisten tapahtumien tuotantoa. Kyseessä olisi kohdennettu erikoistuminen ilman muiden kokonaisuuksien kuten kulttuurikasvatuksen tai lastenkulttuurin opiskelua.

Omassa opiskelussani pidän positiivisena asiana tuotannon opiskelua, sekä kannustusta luovien työmenetelmien käyttämiseen. Koen myös tärkeäksi saamani ennakkoluulottoman, humanistisen ajattelutavan, joka painottuu mahdollisuuksiin toisin kuin liiallisiin realiteetteihin saatikka liiketoimintaan. Negatiivisena puolena näen opintojeni laaja-alaisuuden, joka ei mahdollista kunnollista perehtymistä kokonaisuuksiin, tiedon saantia taikka halutessaan erikoistumista joko sosiokulttuuriseen työhön taikka tapahtumatuottamiseen. Olen välillä kokenut myös pettymystä opetuksen tasoon, sillä mielestäni opettajilla tulee olla vankka kokemus ja historia kouluttamastaan asiasta. Omissa opinnoissani jäin kaipaamaan sosiokulttuuriselta puolelta monipuolisempaa tuntemusta erilaisista luovista menetelmistä, ja tapahtumatuotannon puolelta syventäviä kurssikokonaisuuksia esimerkiksi markkinoinnin, tiedotuksen, sponsoroinnin sekä myynnin osa-alueilta. Omassa työkokemuksessani, esimerkiksi toimiessani markkinointivastaavan tehtävissä festivaalilla, huomasin, ettei yhden, vaikkakin laajan markkinointikurssin avulla saavuteta välttämättä edes markkinoinnin perustaitoja, koska suurta informaatiomäärää on vaikea käsitellä, eikä se välttämättä jää tehokkaasti mieleen.

Ammattikorkeakoulujen määritelmät kulttuurituottajan tulevista työtehtävistä poikkeavat jonkin verran toisistaan. Metropolian kuvaukset kulttuurituottajan mahdollisista työtehtävistä ovat laajat, Seinäjoen ammattikorkeakoulun taas kohtuullisen suppeat. Kulttuurituottajan työnkuvat vaihtelevat eri ammattikorkeakoulujen opintosuunnitelmien mukaan mikä on luonnollista, mutta yhteneväisyyksiäkin löytyy. Kulttuurituottajan työnkuvaa yhdistäviä tekijöitä ovat selkeästi tuotannolliset valmiudet ja erilaiset projektityöt. Kulttuurituottajan ammatillisen osaamisen tarkkoja rajoja, eivät kuitenkaan pysty edes ammattikorkeakoulut määrittämään. Yleinen määritelmä, johon huomasin törmääväni useampaan otteeseen, oli että kulttuurituottajien ammatin rajat vaihtelevat työpaikan sekä työtehtävien mukaan ja erilai-

sia ammattinimikkeitä on olemassa lukuisia. Kulttuurituottajan ammatillisen osaamisen rajoja voisi määritellä veteen piirretyksi viivaksi. Se, ettei kulttuurituottajan työkenttää ole määritelty tiukasti, antaa kulttuurituottajille liikkumavaraa erilaisiin työtehtäviin. Toisaalta ammatin rajojen löyhät määritelmät eivät ole avuksi töitä haettaessa, etenkin jos työnantajakaan ei oikein tiedä, soveltuuko kulttuurituottaja tiettyyn tehtävään. Oman ammattitaidon oikeuttaminen ja jopa puolustaminen jää aina viime kädessä kunkin kulttuurituottajan omille hartioille.

Ihmettelen miten saman kulttuurituottajanimikkeen alle voivat valmistua eri kokonaisuuksia opiskelevat. Esimerkiksi mediatuotantoa opiskellut valoteknikko ja siokulttuurista työtä opiskellut vanhainkodin vapaa-ajanohjaaja eivät todennäköisesti pysty tekemään toistensa töitä. Tämä seikka saattaa osittain olla harhaanjohtava tekijä pyrittäessä ymmärtämään kulttuurituottajan ammattia, ainakin työnantajan näkökulmasta.

Kulttuurituottajan ammatti eivätkä sen rajat ole todellakaan helpoimpia määritellä. Vaikka olisi olemassa tarkka selvitys siitä, mihin työtehtäviin kulttuurituottaja on pätevä, se tuskin toimisi yksilötasolla, joka on mielestäni erittäin suuri ja jopa ratkaiseva tekijä kulttuurialaa käsiteltäessä. Tällä tarkoitan sitä, että esimerkiksi sairaanhoitaja on aina sairaanhoitaja, hänen työnkuvansa ei muuksi muutu vaikka hänen lempiharrastuksensa olisi ollut kuvataide viimeiset kymmenen vuotta. Sen sijaan kulttuurituottajalla, joka on harrastanut kuvataidetta kymmenen vuotta, on suurempi mahdollisuus työllistyä lasten taidepajan vetäjäksi/tuottajaksi, kuin kulttuurituottajalla, jolla kyseistä taustaa ei ole. Tutkimukset tai mielipiteet esimerkiksi yleistuottajien kadonneesta tarpeesta, ei sinetöi vielä minun taikka valmistuvien kollegojeni kohtaloa.

Suurin oppimani asia tämän opinnäytetyöprosessin aikana on se, että aion kulttuurituottajana turvata yksilötasoon. Minulla itselläni on paras mahdollisuus vaikuttaa omaan tulevaisuuteeni, omaan osaamiseni sekä siihen millaista erikoisosaamista minulta löytyy. Jään toki harmittelemaan sitä, etten löytänyt opinnäytetyöni aikana kiveen kirjoitettua taulua kulttuurituottajan pätevyyksistä, joiden avulla olisin voinut todistaa töitä hakiessani, että minä olen juuri tähän tehtävään koulutettu. Se olisi

nimittäin ollut helppoa. Päätös ei kuitenkaan ole minun mihin työtehtäviin sovellun, vaan kuten olen jo todennut, työnantajat päättävät kenet he haluavat, oli se epärealistista tai ei. Voin vain olla realistisesti oman ammatillisen osaamiseni parissa kulttuurituottajana.

LÄHTEET

- Autio, I. 2007. Iiris unelma työssään. Teoksessa: S. Toijonen (toim.) *Arsis* 24 (2), 2.
- Halonen, K. 2004. Huomisen rientoja tuottamassa: Tapahtumatuottajien ammatin kehitystrendejä tuottajia kouluttavien ammattikorkeakoulujen näkökulmasta. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäatiö. [Viitattu 2.11.2009]. Saatavana: http://www.cupore.fi/documents/Cupore_Julkaisu_5_2004.pdf
- Halonen, K. 2007. Yleismiesjantusista festivaalispesialisteiksi? Tapahtumatuottajan toimenkuvat. Teoksessa: S. Silvanto (toim.) *Festivaalien Helsinki*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 144–149.
- Halonen, K. 2009. Filosofian maisteri. Metropolia ammattikorkeakoulu. Puhelinkeskustelu. 20.11.2009.
- Hristova, S. 2008. Taiteen tuottaminen erityisryhmille siirtymävaiheen yhteiskunnassa: tapaus Bulgaria. Teoksessa: J. Laycock & P. Vartiainen (toim.) *Mahdollisuuksista totta: Taiteen ja kulttuurin tuotanto ja sosiaalisen osallisuuden haaste*. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 95 – 113.
- Humak. Ei päiväystä. Tulisiko sinusta hyvä kulttuurituottaja? [Verkkosivusto]. Humanistinen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 13.10.2009]. Saatavana: http://www.humak.fi/koulutustarjonta/amk-tutkinnot_nuorille/kulttuurituotanto.html
- Kangas, A. & Pohjola, K. 1992. Kulttuurisihteerilähikuvassa. Helsinki: VAPK-kustannus. Taiteen keskuustoimikunnan julkaisuja 14.
- Koivunen, H. & Kotro T. 1999. Kulttuuriteollisuus. Helsinki: Edita. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran julkaisusarja 214.
- Kulttuurituottaja, Mikkeli. 2009. Kommentit kyselyyn. [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Noora Kumpulainen. [Viitattu 28.10.2009].
- Kulttuurituottaja, Seinäjoki. Kommentit kyselyyn. [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Noora Kumpulainen. [Viitattu 6.11.2009].
- Kulttuurituottaja, Turku. 2009. Kommentit kyselyyn. [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Noora Kumpulainen. [Viitattu 29.10.2009].

- Koulutusnetti. 19.12.2007. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. [Verkkosivusto]. Opetushallitus. [Viitattu 19.10.2009]. Saatavana: <http://www.koulutusnetti.fi/index.php?file=555>
- Kukkasmäki, T. 1998. Kulttuuritoiminnan käsikirja. Kuopio: Kustannusosakeyhtiö Puijo.
- Kurki, L. 2006. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Juvenes print.
- Laycock, J. 2008. European Arts Management – ohjelma (EAM). Teoksessa: J. Laycock & P. Vartiainen (toim.) Mahdollisuuksista totta: Taiteen ja kulttuurin tuotanto ja sosiaalisen osallisuuden haaste. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 9 – 20.
- Laycock, J. 2008. Kulttuurin monimuotoisuus ja globaalisuuden haaste. Teoksessa: J. Laycock & P. Vartiainen (toim.) Mahdollisuuksista totta: Taiteen ja kulttuurin tuotanto ja sosiaalisen osallisuuden haaste. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 21 – 55.
- Mandel, B. 2008. Siltojen rakentamista: Uusien ryhmien osallistaminen taide- ja kulttuurielämään kulttuurituottajien suurena tulevaisuuden haasteena – miten tilanteeseen voidaan valmistua akateemisessa kontekstissa. Teoksessa: J. Laycock & P. Vartiainen (toim.) Mahdollisuuksista totta: Taiteen ja kulttuurin tuotanto ja sosiaalisen osallisuuden haaste. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 159 – 185.
- Metropolia. 4.9.2008. Kulttuurituotanto. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.10.2009]. Saatavana: <http://www.metropolia.fi/koulutustarjonta/kulttuuriala/kulttuurituotanto/ammattikorkeakoulututkinto/>
- Metropolia. 4.9.2008. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.10.2009]. Saatavana: <http://www.metropolia.fi/koulutustarjonta/kulttuuriala/kulttuurituotanto/ammattikorkeakoulututkinto/>
- Mikkeliäm. Ei päiväystä. Liity tuotantotiimiin! Meiltä valmistuu tapahtumien tekijät. [Verkkosivusto]. Mikkelin ammattikorkeakoulu. [Viitattu 13.10.2009]. Saatavana: <http://www.mikkeliäm.fi/kulttuurituotanto>
- Moisio, H. & Jyrämä, A. 2000. Helsingin kulttuurikaupunkisäätiön ja tuotantoyhtiöiden välinen yhteistyö. Helsingin kauppakorkeakoulu: HeSE print. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja B-31.

- Möttönen, M. 2007. Kulttuurituottajan muotokuva: Keski-Suomen kulttuuritoimijoiden mielikuvat kulttuurituottajien koulutuksesta, ammatillisesta osaamisesta sekä työhön sijoittumisesta. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu. Mikkelin ammattikorkeakoulu B: artikkelita, opinnäytetöitä, tiedotteita 121.
- Niutanen, V. Ei päivystä. Mitä se kulttuurituottaja sitten oikein tekee? [Verkkajulkaisu]. Humanistinen ammattikorkeakoulu: Korpilahden kampus. [Viitattu 11.11.2009]. Saatavana: http://opisto.alkio.fi/~aviisi07/pdf/17-20_HUMAK.pdf
- Novia. 5.11.2009. Yrkesbild ock utbildningens mål - Kulturproducenten. [Verkkosivusto]. Yskeshögskolan Novia. [Viitattu 24.11.2009]. Saatavana: <http://www.novia.fi/main.asp?id=209&menu=kultur&sektor=kultur>
- Oksman, R. 2002. Intohimo ja ammattitaitoa: puheenvuoroja tuottajan työstä. Helsinki: HeSe print. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisu B 24
- Opintoluotsi. Ei päivystä. Ammatinkuvaukset. [Verkkosivusto]. Opetusministeriö. [Viitattu 15.10.2009]. Saatavana: <http://www.opintoluotsi.fi/Linkkihakemisto/Kategoriat.aspx?classID=349bd599-08a9-4686-9ce2-8c354b6de2e5>
- OPM. Ei päivystä. Unescon kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus. [Verkkosivu]. Opetusministeriö. [Viitattu 11.11.2009]. Saatavana: http://www.minedu.fi/OPM/Kansainvaliset_asiat/kansainvaliset_jaerjestoet/unesco/sopimukset/kulttuurisenmoninaisuudenjulistus
- Penttinen-Lampisuo, T. 2007. Tuottajana taidetoimikunnan leivissä. *Arsis* 24 (2), 19-21.
- Puurula, A. 1998. Kulttuurin tulevaisuuden tekijät. Helsinki: Helsingin yliopisto. *Studia Paedagogica* 16.
- Raatikainen, R. 2007. Tikapuita pitkin taivaaseen. *Arsis* 24 (2), 5-7.
- Ruuska, J. 2000. Kulttuuri- ja sisältötuotannon koulutusselvitys. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. raportteja ja selvityksiä 8.
- Satama, S. 2009. Erikoistua vai yleispätevöityä: Kulttuurituottajan tulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet työn eri kentillä – katsannossa teatterituottaminen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.

Sauramo, A. 2007. Taiteen tukeminen on kestävä sijoitusta inhimilliseen. Teoksessa: S. Toijonen (toim.) *Arsis* 24 (2), 16.

Seamk. 26.8.2009. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. [Verkkosivusto]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 14.10.2009]. Saatavana:

http://www.seamk.fi/Suomeksi/Haluatko_opiskella/Koulutusalat/Kulttuuriala/Kulttuurituotannon_koulutusohjelma.iw3x

Seinäjoen ammattikorkeakoulu - opetussuunnitelma: sosiokulttuurisen työn koulutusohjelma. 2003. Esite.

<http://www.opintoluotsi.fi/Linkkihakemisto/Kategoriat.aspx?classID=349bd599-08a9-4686-9ce2-8c354b6de2e5>

Sinnemäki, A. 24.9.2009. Työministeri Anne Sinnemäki patistaa perinteiset ja luovat alat tiiviiseen yhteistyöhön. [Verkkajulkaisu]. Työ- ja elinkeinoministeriö. [Viitattu 13.11.2009]. Saatavana:

http://www.tem.fi/index.phtml?96718_m=96730&s=3507

Vartiainen, P. Ei päiväystä. Raja mitä ei ole: Kulttuurituotanto teorian ja tekemisen maastossa. [Verkkajulkaisu]. Opetusalan ammattijärjestö. [Viitattu 20.11.2009]. Saatavana:

http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:YkAa6cUROIMJ:ojs.seamk.fi/index.php/kever/article/viewPDFInterstitial/1125/1002+kulttuurituotanto%2Btaide&hl=fi&gl=fi&pid=bl&srcid=ADGEESgLw4eLLARDUiTcQXVNPB1sy_yKPx6Y43ZDjDbucTEmjQvJ8lxZvMTM0F1HP5fwbo pxjvqP47CbLIPH6m_5LSTol6Lk10t-6wX-ic5Ax3Hv9dNega-5HYWHHQ3xAJWUyW603fn&sig=AHIEtbTD3-223k25EjFiZj6pFuwwFAd9zA

Wikipedia. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Kulttuurituottaja (AMK). [Viitattu 11.10.2009]. Saatavana:

[http://fi.wikipedia.org/wiki/Kulttuurituottaja_\(AMK\)](http://fi.wikipedia.org/wiki/Kulttuurituottaja_(AMK))

